

KARİYER PLANLAMA VE GELİŞTİRME EL KİTABI

“Kariyeriniz yaşamınızdır”

AFYONKARAHİSAR, 2014

Size özel olarak hazırladığımız bu Kariyer Planlama ve Geliştirme El Kitabını sizlere takdim etmekten büyük mutluluk duyuyorum. Geleceğin büyük Türkiye'sini ve geleceğin mutlu dünyasını inşa edecek olan gözbebeğimiz kadar sevdiğimiz siz değerli öğrencilerimizi, geleceğin liderleri olarak büyük bir heyecanla selamlıyorum.

Biliyorum ki Kariyer Planlama ve Geliştirme El Kitabınızı dört yıl boyunca elinizden hiç düşürmeyeceksiniz, çünkü düşlediğiniz geleceği onunla elde edeceksiniz, hayalinizdeki kariyer basamaklarını onunla tımanacaksınız. Sizinle el ele vererek daha birinci sınıftan başlayarak sizlerin kariyer planınızı sizinle birlikte yapacağız.

Her yıl tekrarlayacağımız ilgi testleri ve kariyer testleri ile dört yıl boyunca üstün olduğunuz yeteneklerinizi ve çalışmaktan mutluluk duyacağınız size en uygun meslek ve kariyerleri birlikte keşfedeceğiz. Sizinle birlikte eğitim haritanızı oluşturarak sizi kariyerinize en iyi hazırlayacak şekilde dört yıl boyunca almanız gereken seçmeli dersleri ve staj alanlarını birlikte belirleyeceğiz.

3

Başarı durumunuza göre yapacağınız çift anadal, yandal gibi programları birlikte kararlaştırarak kariyer gelişiminizi sizinle birlikte yöneteceğiz. Her birinizin çalışmaktan en çok mutluluk duyacağınız ve en başarılı olabileceğiniz kariyer alanını birlikte belirleyeceğiz. Mezun olur olmaz sizi en çok yapmak istediğiniz, yeteneğinizi en iyi biçimde geliştirebileceğiniz bir işe yerleştirebilmek için yapabileceğimiz her şeyi yapacağız.

İşe başladığınız ilk günü ve kariyerinizde gerçekleştireceğiniz her yükselişi Merkezimizde yakınlarınızla ve üniversite arkadaşlarınızla birlikte kutlayacağız. Kariyer basamaklarında adım adım yükselirken Merkezimiz sizin en büyük referansınız olarak hep yanınızda olacak. Turgut Özal mezunları arasında sıcak ve aktif bir iletişim ağı, güçlü ve etkin bir işbirliği ağı kurarak Merkezimiz hayat boyu sizlerin mesleki, ekonomik, sosyal, kişisel gelişiminizi destekleyecektir. Merkezinizin sürekli ve etkin desteğiyle kariyerinizin zirvesine tımandığınızda sizleri sık düzenleyeceğiz Kariyer Günlerine davet ederek geleceğin genç Turgut Özalları ile tanışıp kaynaşmanızı ve böylece her zaman yenilikçi, genç ve dinamik kalmanızı, hayat boyu mutlu ve başarılı olmanızı sağlayacağız. Bu küçük eserin sizlerin kariyer hedeflerinize ulaşmanıza büyük katkılar sağlaması dileğiyle...

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM:	10
1. KARIYER VE KARIYER PLANLAMA NEDİR?	10
1.1. KARIYER NEDİR?	10
1.1.1. <i>Kariyer, Sonu Olmayan Bir Gelişme Yoludur.</i>	10
1.1.2. <i>Kariyeriniz Saygınlığınızdır.</i>	10
1.1.3. <i>Kariyeriniz Hayat Boyu Edineceğiniz Bilgi ve Deneyimlerinizin Bileşkesidir.</i>	10
1.1.4. <i>Kariyeriniz Ulaşabileceğiniz En Uç Noktadır.</i>	11
1.1.5. <i>Kariyeriniz Sizi Sürekli Geliştiren Adımlarınızdır.</i>	11
1.1.6. <i>Kariyeriniz Yaşamınızdır.</i>	11
1.2. KARIYER PLANLAMA NEDİR?	11
1.2.1. <i>Kariyer Planınız, Karbon Niteliğindeki Yeteneğinizi Elmasa Dönüştüren Formüldür.</i>	11
1.2.2. <i>Kariyer Planınız Hayatınızın Gayesini ve Değişim Vizyonunuzu Gerçekleştirmek İçin Vardır.</i>	12
1.2.3. <i>Kariyer Planınız Yaşam Planınızdır.</i>	12
1.2.4. <i>Kariyer Planınız Size Para Ve İtibar Kazandıracaktır.</i>	12
1.2.5. <i>Kariyeriniz Size Engel Atlatır.</i>	13
1.2.6. <i>Kariyeriniz Size Kendinizi Aştırır.</i>	14
1.2.7. <i>Kariyeriniz Yaşam Tarzınızdır.</i>	14
1.2.8. <i>Kariyer Planınız Yol Haritanızdır.</i>	14
1.2.9. <i>Kariyeriniz Altın Yakanızdır.</i>	15
1.2.10. <i>Entellektüel Olarak Kariyerinizi Taçlandırabilirsiniz.</i>	15
1.2.11. <i>Kariyer Planlaması 3 Yaşında Başlar.</i>	15
1.2.12. <i>Yanlış Kariyer Planı 40 Yılınızı Kaybetmenize Yol Açabilir.</i>	15

1.2.13.	Kariyer Planınızı İlgilendiyeniz, Sevdiğiniz	15
Alanlarda Yapın		
1.2.14.	Kariyerinizi Çok Severseniz Nobel'e Uzanabilirsiniz .	16
1.2.15.	Kariyer Planınız Yeteneklerinizi Uçurarak Sizi Cazibe	
Merkezi Yapar		16
1.2.16.	Alanınızda Lider Olabilmek İçin Kariyer Planınızı Sık	
Sık Gözden Geçirmelisiniz		16
1.2.17.	İdeal Meslek Seçimini Nasıl Yapabilirim?	16
1.2.18.	Hayatımın Mesleğini Nasıl Seçebilirim?	17
1.2.19.	Kariyer Planlama Süreci	18
1.2.19.1	Kendini Tanıma	19
1.2.19.2	Meslekleri Tanıma	19
1.2.19.3	İş Dünyasını Tanıma	21
1.2.19.4	Kendine Uygun İş Bulma	21
1.2.19.5	Kariyerinin Zirvesine Tırmanma	22
1.2.20.	Kariyer Geliştirme Nedir?	23
1.2.21.	Kariyer Planımı Oluşturamamda ve Kariyerimi	
Geliştirmemde Üniversitemin Kariyer Merkezinin Bana Nasıl Bir Katkı		
Olacak?		23
1.2.21.1	Kişilik Testleri	23
1.2.21.2	Kariyer Testleri	24
1.2.21.3	Eğitim Haritanızın Çözülmesi	24
1.2.21.4	Kariyer Planlama ve Kariyer Geliştirme Danışmanlığı	24
1.2.22.	İş Yaşamına Hazırlık Programları	25
1.2.22.1	Staj	25
1.2.22.2	Özgeçmiş Hazırlama	25
1.2.22.3	İş Arama	26
1.2.22.4	İş Başvuruları	26
1.2.22.5	İş Görüşmesi	27
1.2.22.6	İşe Başlama	28
1.2.23.	Kariyerinizi Planlarken İşinize Yarayacak 10 Öneri	29
1.2.24.	Kariyerinizi Planlarken Yapmamanız Gereken 10 Hata.	
		31
1.2.25.	İş Dünyasının Sizlerden Beklediği Formasyonun	
İpuçları		32
1.3.	FAKÜLTE VE BÖLÜMLERDE KARİYER FIRSATLARI	33
1.3.1.	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Mezunlarının Kariyer	
Fırsatları		33
1.3.2.	Özel Kesim Kariyer Fırsatları	33
1.3.2.1	Kamu Kesimi Kariyer Fırsatları	33
1.3.3.	İşletme Bölümü Mezunlarının Kariyer Alanları	33
1.3.3.1	İşletme Bölümü mezunlarının çalıştığı alanlar	34
1.3.4.	İktisat Bölümü Mezunlarının Kariyer Alanları	34

2.1.3.5.	<i>Siyaset Bilimi ve Uluslar arası İlişkiler Bölümü</i>	
<i>Mezunlarının Kariyer Alanları.....</i>		35
2.1.3.5.1	SBU mezunlarının Kazandıkları Unvan ve Yaptıkları İşler ..	35
2.1.3.6.	<i>Mühendislik Fakültesi Mezunlarının Kariyer Alanları...</i>	36
2.1.3.6.1	Elektrik- Elektronik Mühendisliği Bölümü Mezunlarının	36
Kariyer Alanları		36
2.1.3.6.2	Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Mezunlarının Kariyer	36
Alanları		36
2.1.3.7.	<i>Hukuk Fakültesi Mezunlarının Kariyer Alanları</i>	37
2. BÖLÜM:.....		39
2. KARIYER PLANLAMA NASIL YAPILIR?.....		39
2.1.	KARIYER VİZYONUMU NASIL OLUŞTURABİLİRİM?	39
2.2.	KARIYER HEDEFLERİMİ NASIL BELİRLİYEBİLİRİM?.....	39
2.3.	KENDİMİ NASIL TANIYABİLİRİM?	40
2.4.	İLGİ VE MERAK DUYDUĞUM ALANLARI NASIL TESPİT	40
EDEBİLİRİM?		40
2.5.	YETENEKLERİMİ NASIL KEŞFEDEBİLİRİM?	40
2.6.	KARIYER BEKLENTİLERİM NELER?	41
2.7.	GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİM NELER?	41
2.8.	ÖZGEÇMİŞİMİ (CV) NASIL HAZIRLAYABİLİRİM?	41
2.8.1.	<i>Özgeçmiş hazırlarken hangi noktalara dikkat etmeliyim?</i>	41
2.8.2.	<i>Tipik Bir Özgeçmiş Biçimi (Formatı) Nasıl Olmalıdır?</i>	42
2.9.	CV VE ÖZGEÇMİŞ ARASINDAKİ FARKLAR NELERDİR?	42
2.10.	CV BÖLÜMLERİ NELERDİR?	43
2.10.1.	<i>İletişim Bilgileri.....</i>	43
2.10.2.	<i>Eğitim Durumu.....</i>	43
2.10.3.	<i>İş Deneyimi.....</i>	43
2.10.4.	<i>Yabancı dil düzeyi.....</i>	43
2.10.5.	<i>Bilgisayar becerileri.....</i>	44
2.10.6.	<i>İlgi alanları.....</i>	44
2.10.7.	<i>Üye olunan Dernekler Kulüpler.....</i>	44
2.10.8.	<i>İş ve Kariyer Hedefleri.....</i>	44
2.10.9.	<i>Referanslar.....</i>	44
2.10.10.	<i>Kapak yazısı.....</i>	44
2.11.	STAJ NEDİR? KARIYERİME NE KATKISI OLACAKTIR?	45
2.12.	İŞ ARAMA VE İŞ BULMA TEKNİKLERİ NELERDİR?	45
2.12.1.	<i>Özel Sektör.....</i>	45
2.12.2.	<i>Kamu Kesiminde İş Arama ve İş Bulma Teknikleri....</i>	46

2.12.3.	<i>Akademik Çalışma</i>	47
2.13.	KENDİME NASIL İŞ ÇEVRESİ EDİNEBİLİRİM?.....	47
2.14.	KARİYER PLANIMI GERÇEKLEŞTİREBİLMEK İÇİN LİSANS EĞİTİMİM BOYUNCA NELER YAPMALIYIM?	47
2.14.1.	1. Yıl Yapılacaklar.....	47
2.14.2.	2. Yıl Yapılacaklar.....	49
2.14.3.	3. Yıl Yapılacaklar.....	49
2.14.4.	4. Yıl Yapılacaklar.....	51
2.15.	KARİYER PLANIMDA AKADEMİK KARİYER YAPMAK VARSA NE YAPMALIYIM?	52
2.15.1.	<i>Akademik dereceler</i>	52
2.15.2.	<i>Lisansüstü Eğitim Programı Seçerken Göz Önünde Tutulması Gereken On Kriter</i>	53
2.15.3.	<i>Motivasyon Mektubu Hazırlama</i>	53
2.15.4.	<i>Yurtiçinde Lisansüstü Eğitim İçin Aranılan Nitelikler ve Başvuru Süreci</i>	54
2.15.4.1	Genel Not Ortalaması (GNO – GPA)	54
2.15.4.2	ALES Skorunuz	54
2.15.4.3	Yabancı Dil	54
2.15.4.4	Öğretim Üyeleri ile İletişim.....	55
2.15.4.5	Katıldığınız Araştırmalar, Bilimsel Organizasyonlar ve Kongreler	55
2.15.4.6	Bilim Sınavı.....	55
2.15.4.7	Mülakatlar.....	55
2.15.5.	<i>Yurtdışı Yüksek Lisans Eğitimi İçin Gerekli Nitelikler ve Başvuru Süreci</i>	56
2.15.6.	<i>MBA Programları</i>	57
2.15.6.1	Uluslararası sıralamalarda önde bulunan işletme okullarından başlıcaları.....	58
2.15.6.2	Faydalı Linkler	58

1. BÖLÜM:

1. KARIYER ve KARIYER PLANLAMA NEDİR?

1.1. KARIYER NEDİR?

Kariyer, etimolojik olarak Fransızca “carriere”, İngilizce “career” kelimesinden gelmektedir. Meslek, hayat boyu ilerleme, kişinin hayatının işi olarak seçtiği meslek anlamında kullanılmaktadır.

Kariyer, "Kişinin başlangıç yaptığı, yaşamının üretken yıllarını kullanarak geliştirdiği ve genelde çalışma hayatının sonuna dek sürdürdüğü iş ya da pozisyon" şeklinde tanımlanmaktadır.

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde ise kariyer, genellikle tek bir iş alanında, dikey olarak ilerlenebilecek ve yapılan uğraşta uzmanlaşılacak işleri tanımlamaktadır.

1.1.1. *Kariyer, Sonu Olmayan Bir Gelişme Yoludur*

İnsanın kendisini geliştirmesinin gerçekten sonu yoktur. Kariyer, yaptığı işte insanın kendisini sürekli geliştirebileceğini düşündüğü alanları tespit edip, yaşam boyu bu alanda yoğunlaşarak kendini mesleki, ekonomik, sosyal, fikişsel ve duygusal açıdan tatmin edebilmesidir.

1.1.2. *Kariyeriniz Saygınlığınızdır*

Kariyer, seçilen bir iş ve meslek yolunda ilerlemek ve bunun sonucunda daha fazla deneyim kazanmak ve yeteneklerini geliştirmek, daha fazla sorumluluk üstlenmek, daha fazla saygınlık elde etmektir. Diğer yandan kariyer, kişinin çalışma hayatında, işe ilişkin tecrübeleri, aktivitesi ve hiyerarşik pozisyonunu gösteren bir bileşke anlamını da taşımaktadır. Bireyler bir pozisyonda, yararlı tecrübelerini biriktirirler, daha sonra yeteneklerini geliştirip daha üst bir pozisyona geçerler. Bu anlamda kariyer, çıraklık, kalfalık ve ustalık dönemlerini içeren bir süreçtir.

1.1.3. *Kariyeriniz Hayat Boyu Edineceğiniz Bilgi ve Deneyimlerinizin Bileşkesidir*

Kariyer, iş ile birlikte zaman boyutunu da içerisinde barındırmaktadır. Bu bağlamda, “bireyin yaşamı boyunca ardışık iş deneyimleri” kariyer olarak tanımlanmaktadır. Tanım, “ilerleme” açısından incelendiğinde “iş” ve “zaman” gibi iki temel boyutu içermektedir. Bu anlamda kariyer, bir zaman çizgisi (time line) üzerinde kişinin mesleğinde ilerlemesini ifade etmektedir.

1.1.4. *Kariyeriniz Ulaşabileceğiniz En Uç Noktadır*

Kariyer, koyulan hedefler doğrultusunda gerekli eğitimleri alıp, iş deneyimi kazanırken, mesleki ve bireysel açıdan kişinin kendini gerçekleştirme sürecini ifade etmektedir. Bu bağlamda, kariyer, insan ömrüyle sınırlı bir alanda mesleğinde sonuna kadar ilerlemektir.

1.1.5. *Kariyeriniz Sizi Sürekli Geliştiren Adımlarınızdır*

Kariyer, bir durum tespitiyle kişinin kendi yeteneklerinin tespiti ve yeni yeteneklerinin keşfiyle başlayan ve belli bir planla hedefler koyularak ve uygulama sonucunda hedeflere ne derece ulaşıldığı kontrol edilerek mesleğinde sürekli gelişimdir.

1.1.6. *Kariyeriniz Yaşamınızdır*

İnsanlar, yaşam düzeylerini kendileri belirler. Seçtikleri mesleklerdeki ilerleme düzeyleri yaşam düzeylerinin göstergeleridir. Farklı mesleklerde farklı yaşam düzeyleri olabildiği gibi aynı meslekte, en temel yaşam düzeyinden en yükseğine kadar dağılmış yaşam düzeyleri görmek mümkündür. Mesela: Bir işletme öğrencisi, mezun olduğunda, muhasebeci, mali müşavir veya yeminli mali müşavir olabilir. Bu mesleklerin her birinde yaşam düzeyi de fark edecektir. Diğer mesleklerde de bunun gibi olacaktır. Ostim'de küçük bir işletmede müdür olmak, İstikbal Mobilya'nın bölge müdürü olmak ve Ülker'in genel müdürü olmak arasında, kariyer farkları olduğu gibi, bu pozisyonların meydana getireceği yaşam düzeyi farklılıkları da olmaktadır.

1.2. KARİYER PLANLAMA NEDİR?

1.2.1. *Kariyer Planınız, Karbon Niteliğindeki Yeteneğinizi Elmasa Dönüştüren Formüldür.*

Hepiniz birer yetenek cevherisiniz, hepimiz özel yeteneklere sahibsiniz. İşte sahip olduğunuz yetenek cevherinizi keşfeder ve doğru kariyer planlaması yoluyla kuyumcu titizliğiyle işlerseniz dünyanın en nadide elmasına dönüşebilirsiniz. Yok eğer yeteneğinizi keşfedemez veya yanlış kariyer planlaması ile söndürürseniz sıradan bir kömüre dönüşebilirsiniz. Kariyer planınız, karbon niteliğindeki yeteneğinizi elmasa dönüştüren formüldür.

Dünyanın dört bir bucağında, ülkemizin köylerinde ve kentlerinde nice müzik yeteneği, nice spor yeteneği, nice araştırma yeteneği, nice icat yeteneği, nice girişimcilik yeteneği olan milyonlarca insan bu yeteneklerini keşfedebilecekleri ve geliştirebilecekleri bir ortam bulamadıkları için bu büyük yetenekler çürüyüp gitmektedir. Hem kendileri, hem ülkemiz, hem de insanlık bu büyük yetenekleri kullanamamanın bedelini yoksulluk, işsizlik, tatminsizlik ve hayata küskünlük olarak ödemektedir.

Her birimizin yaradılışı, karakteri ve yetenekleri farklıdır. Diğer taraftan, her birimizin hedefleri, yaşamdan beklentileri ve yaşamları boyunca yapmak istedikleri de farklıdır. İşte kariyer planlaması gerek özel ve gerekse profesyonel iş hayatınızda en ideal olana ulaşmak, kendimiz için en uygun kariyer alanını bulmak ve o alanda ulaşabileceğimiz en yüksek konuma gelmek için yapılır.

1.2.2. Kariyer Planınız Hayatınızın Gayesini ve Değişim Vizyonunuzu Gerçekleştirmek İçin Vardır

Kariyerinizi planlarken, öncelikle bir ömür boyu gerçekleştirmek için peşinden koşacağınız ana hedefinizi belirleyiniz. Eğer bir şeyleri değiştirmek istiyorsanız öncülüğünü yapmak istediğiniz değişim vizyonunuzu oluşturunuz. Daha sonra ana hedefinizi ve vizyonunuzu en kolay şekilde gerçekleştirebilmenizi sağlayacak bir mesleği seçiniz. Seçtiğiniz mesleğin sizi fikişsel ve duygusal açıdan en yüksek derecede tatmin edecek, ekonomik ve sosyal açıdan sizi doyuma ulaştıracak bir meslek olmasına dikkat ediniz.

Kariyer planlaması, kendinizi ve içinde bulunduğunuz çevreyi doğru bir şekilde değerlendirmeniz, ilgi alanlarınızı belirlemeniz, bilgi ve becerinizi sürekli geliştirmeniz, güçlü ve zayıf yönlerinizi keşfetmeniz, çalıştığınız örgüt içindeki ve dışındaki fırsatları görüp değerlendirmeniz, kısa, orta ve uzun dönemli amaçlarınızı ve bunlara ilişkin kariyer hedeflerinizi belirlemeniz ve bu hedeflere ulaşmanızı sağlayacak faaliyetleri adım adım planlamanız demektir.

1.2.3. Kariyer Planınız Yaşam Planınızdır

Kariyer planı bir ömür planıdır. Bir insan hayatı boyunca ortalama 60.000 ile 80.000 saat arasında çalışır. Kariyer planı sizin bu süreyi ne iş yaparak geçireceğinizi belirler. Kariyerinizi planladığınızda yaşamınızı da planlamaktasınız. Belirleyeceğiniz hedef kariyer pozisyonu, hayat standardınızı da belirleyeceğinden dolayı dikkatli bir seçim yapmalısınız.

Yaşam düzeyinizi belirlemek kendi elinizdedir. Yaşamınız boyunca yapacağınız meslek ve işler, yaşamınızı da belirleyecektir. Kariyer planınız, aynı zamanda ailenizin himayesinden çıktıktan sonra kendi kendinize yöneteceğinizi yaşamınızda ne iş yapacağınızı, işinizde ve mesleğinizde nasıl yükseleceğinizi ve yaptığınız işin yaşamınızı nasıl değiştireceğini şekillendirir.

1.2.4. Kariyer Planınız Size Para Ve İtibar Kazandıracaktır

Yaşamınızı; para kazanmaya mı yoksa itibar kazanmaya mı, yoksa her ikisine birlikte mi yönelteceğiniz kariyer planınız için önemlidir. Bazı mesleklerde iyi para kazanılabilir ancak itibarsızdır, bazı meslekler ise itibarlıdır ama yeterince kazanç sağlayamazsınız. Ancak iyi bir kariyer planlaması yaparsanız hem paraya hem de itibara birlikte kavuşabilirsiniz. Asla

aklınızdan çıkarmayın ki en büyük zenginlik kariyerinizle elde ettiğiniz itibarınızdır, itibarı olmayan kişiye zengin de olsa insanlar değer vermez.

Kariyerinizde yükselebildiğiniz ölçüde kazanç düzeyiniz de artacaktır. Elde ettiğiniz kazancın harcama kalemlerine dağılım oranları da değişecektir.

1.2.5. *Kariyeriniz Size Engel Atlar*

İktisatta Engel Kanunu olarak bilinen kurala göre, kişinin gelir düzeyi arttıkça, gelirden yiyecek maddelerine yapılan harcamaların oranı düşer, konut gibi harcamaların oranı sabit kalır, gezi, eğlence gibi lüks mallara yapılan harcamaların oranı ise artar.

Ortalama olarak bakıldığında, bir kişinin kazandığı yıllık gelir aşağıdaki kalemlere ayrılabilir:

Barınma ve ev harcamaları (Kiralama veya mülk edinme)

Ulaşım ve araç kullanımı giderleri (toplu taşıma araçları veya araç sahibi olma)

Gıda ve yeme içme giderleri

Giyim ve kıyafet giderleri

Eğitim giderleri

Eğlence giderleri

Günlük bakım giderleri

Sosyal güvenlik ve Sağlık giderleri

Tasarruf ve yatırımlar

Yapılan yardım ve hibeler

İnsanlar, mesleki kariyerlerinde yükseldikleri pozisyon itibarıyla elde edecekleri kazançları bu gider kalemlerine değişik oranlarda ve miktarlarda dağıtarak yaşamlarını sürdürecektir. Kariyer planını yanlış yapan ve kariyerini yanlış seçenler kariyerini geliştiremediği için az gelir elde edecek, zaruri ihtiyaçları dışında lüks harcamalara hiç para ayıramayacaktır. Kariyer planını

doğru yapan ve kariyerinde sürekli ilerleyen kişiler ise yüksek gelir elde edecek, dolayısıyla istediği her türlü harcamayı yapabilecektir.

1.2.6. Kariyeriniz Size Kendinizi Aştırır

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre, kimi fiziksel ihtiyaçlarını karşılamak için çaba sarf ederken diğer ihtiyaçlarına para ayıramamaktadır, kimi de, kendini aşma aşamasında ihtiyaçlar hiyerarşisinin en tepesinde hareket edebilmektedir. Hatta kişinin kariyerine göre sağladığı yaşam düzeyi içerisinde, giyim, gıda, barınma vb. ihtiyaçlara ayrılan bütçe

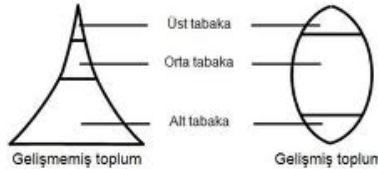
miktarları değişeceği gibi, kalite farkları da ortaya çıkacaktır. Giyim için örnek verecek olursak, 10 TL'ye de tişört var 200 TL'ye de tişört var. Siz hangisini satın alacaksınız. Diğer taraftan gıda da, daha çok et ürünleri mi tüketeceksiniz, yoksa tahıl ürünleri mi tüketeceksiniz? Bu tamamen yaşam kariyerinize ve gelir düzeyinize göre değişecektir. □

1.2.7. Kariyeriniz Yaşam Tarzınızdır

Kariyer planınız, iş ve meslek hayatınızda, zaman şeridine bağlı olarak (dönem dönem değişmek üzere) hangi işleri yapacağınızı, yılda ne kadar kazanacağınızı ve bu kazancınızı hangi giderlere ne ölçüde harcayacağınızı, kısacası yaşam tarzınızı belirler.

Gelişmekte olan toplum

Gelişmemiş toplum

Gelişmiş toplum

1.2.8. Kariyer Planınız Yol Haritanızdır

Üniversite öğrencisi iken mezun olduğunuzda nasıl bir yaşam planlıyorsanız, hedeflediğiniz yaşam düzeyine göre kendinizi geliştirmeniz gerekmektedir. İşte kariyer planınız, öncelikle kendinizi tanımanızı, hedef pozisyonunuzu belirlemenizi, hedefe göre eksiklerinizi tespit etmenizi ve eksiklerinizi tamamlamanızı sağlayacak yol haritanızdır.

1.2.9. *Kariyeriniz Altın Yakanızdır*

Kariyerinize göre gelecekte mavi yakalı işçi, beyaz yakalı yönetici veya altın yakalı bilgi işçisi olacaksınız. Bu durumda, daha öğrenci iken bunlardan hangisi olacağınıza karar vermeniz gerekmektedir. Bu kategorilerden hangisinde yer alacağınıza göre yaşam tarzınızın şekilleneceğini unutmayınız.

1.2.10. *Entellektüel Olarak Kariyerinizi Taçlandırabilirsiniz*

Entellektüel olmanız yani kendi uzmanlık alanınızda en iyisi olmanız yanında temel alanlarda ve diğer bazı alanlarda da bilgi ve görüş sahibi olmanız kariyerinizi taçlandıracaktır.

1.2.11. *Kariyer Planlaması 3 Yaşında Başlar*

Her çocuğun 3 yaşında kreşe başlaması ve ilk kariyer planının anne, baba ve kreş öğretmeninin desteğiyle daha 3 yaşında iken yapılması gerekir. Kariyer planlama süreci belli bir yaşa kadar çocuğun velisi ve öğretmenleri tarafından, belli bir yaştan sonra ise kişinin kendisi tarafından yönetilmesi gereken dinamik bir süreçtir.

Daha çocukluk dönemimizdeyken bile büyüklerimizin “büyüdüğünde ne olacaksın?” diye sık sık bizi yokladığını hepimiz hatırlarız. Muhtemelen hepimiz rol modelimiz olan babamız, akrabamız, öğretmenimiz gibi kişilerin mesleklerini söylemişizdir: Doktor, mühendis, pilot, subay, hâkim, öğretmen, polis gibi meslekler... Ancak çocukluk hayalimizi süsleyen bu mesleklere genelde bizim yeteneklerimizle ve aldığımız eğitim türüyle uyumlu olmadığı için veya yaşımız büyüdükçe tercihlerimiz de değiştiği için bir türlü kavuşamayız. Çocukluk hayalimizi gerçekleştiremediğimiz için ileride kariyerimizde başarılı olsak bile gönlümüzün derinliklerinde ince bir sızı hissederiz. İşte ömür boyu sürecek olan bu gönül kırıklığını yaşamamak için kariyer planlamasının 3 yaşında başlaması gerekmektedir.

1.2.12. *Yanlış Kariyer Planı 40 Yılınızı Kaybetmenize Yol Açabilir*

Yaptığınız bir yanlış tercih size 1 yıla mal olurken, okuduğunuz yanlış üniversite 4 yıl, uğraştığınız yanlış meslek ise size 40 yıl kaybettirebilir.

1.2.13. *Kariyer Planınızı İlgi Duyduğunuz, Sevdığınız Alanlarda Yapın*

Önce ilgi duyduğunuz, size en sevdiğiniz bilgisayar oyununu oynarken, en çok hoşlandığınız sporu yaparken, en çok beğendiğiniz müziği dinlerken yaşadığınız mutluluğu verebilecek, bıkmadan, usanmadan çalışabileceğiniz, gençliğinizi ve geleceğinizi feda edebileceğiniz, severek çalışabileceğiniz meslek alanlarını belirleyiniz ve ona göre kariyer planınızı yapınız. Parayı seven herkes iktisatçı, işletmeci olamaz ancak her iktisatçı ve işletmeci para konularına ilgi duymalıdır. Siyasi olaylara ilgi duyan herkes siyaset bilimci olamaz ancak her

siyaset bilimci siyasi olaylara ilgi duymalıdır. Yoksa hem başarılı hem de mutlu bir iktisatçı, işletmeci, siyaset bilimci olunamaz.

1.2.14. Kariyerinizi Çok Severseniz Nobel'e Uzanabilirsiniz

Nobel ödülü alan bir bilim adamına sormuşlar: “40 yıl boyunca aynı konuda uğraşmak sizi hiç sıkmadı mı?” diye. Nobel sahibi: “Hiç sıkılmadım, çünkü her zaman kendimi en sevdiğim oyunu oynuyor hissettim” demiş.

1.2.15. Kariyer Planınız Yeteneklerinizi Uçurarak Sizi Cazibe Merkezi Yapar

Kariyer planınız, sizi kariyer geliştirme sürecinde doğru işten ve doğru noktadan başlatarak kişisel ve mesleki yeteneklerinizi ve performansınızı beklentilerin üzerine çıkarır. Böylece sizi kariyerinizin zirvesine taşıyarak alanınızda bir yıldız, bir cazibe merkezi haline getirir.

1.2.16. Alanınızda Lider Olabilmek İçin Kariyer Planınızı Sık Sık Gözden Geçirmelisiniz

İş hayatına atılıp, biraz iş deneyimi kazanıp, kendinizi mesleki açıdan değerlendirebilecek düzeye geldiğinizde alanınızdaki yetkin kişilerin de desteğini alarak kariyer planınızı sık sık gözden geçirin. Ayrıca değişen iş koşullarına, değişen iş alanlarına ve sizdeki kişisel ve mesleki gelişim aşamasına göre kariyer planınızı güncelleyin. Çalışacağınız kurumdaki, alanınızdaki, sektörünüzdeki yurt içi ve yurt dışı gelişmeleri çok yakından izleyin hatta bu gelişmelerin içinde bir özne olmayı başarın. Kariyerinizle ilgili yeni alanlara ve yeni sektörlere geçmede hep ilk olun.■

1.2.17. İdeal Meslek Seçimini Nasıl Yapabilirim?

Bir mesleği ideal olarak seçmeden önce o mesleğin uygulandığı ortamlara, yani sahaya inin. Mesleğin icrasını bizzat yerinde görün. Çalışma hayatının ve iş sektörünün avantajlarını ve dezavantajlarını bizzat gözlemleyin. O meslek grubundan insanlarla iletişime geçip onlardan bilgi alın, onların mesleki deneyimlerini öğrenin. Ondan sonra o mesleğin kendinize ne kadar uyup uymadığına karar verin. Her mesleğin kişiye sunduğu imkânlar farklılık gösterebilir, bununla birlikte her kurum ya da firmanın çalışma şekli ve çalışanına sunduğu imkânlar değişkenlik gösterebilir. Bu nedenle aynı meslek grubundan çok sayıda insanla görüşün, aynı işi yapan çok sayıda kurumu inceleyin.■

Mutlaka mesleki eğilim testlerine (kariyer eğilim testleri) girip uzmanlarla birlikte test sonuçlarını değerlendirin.

1.2.18. *Hayatımın Mesleğini Nasıl Seçebilirim?*

Kişinin yapmak istediği ve kendisine en uygun mesleği bulması oldukça önemlidir. Herkesin hayat tarzı, karakteri, hayata bakışı diğerlerinden farklı olduğu için, kişi öncelikle kendini en iyi şekilde ifade edebileceği, hayat boyu uğraşmaktan sıkılmayacağı ve yapısına uygun olan mesleğe yönelmesi en doğru karar olacaktır.

Aşağıdaki soruları kendine sorarak, kendine en uygun mesleği seçebilirsin:

Hangi televizyon ve radyo programları ilgimi çekiyor?

Hobilerim neler?

Arkadaşlarımla hangi konular hakkında konuşmaktan hoşlanıyorum?

En hoşuma giden meslek nedir?

Eğer yurtdışında eğitim almak için yeterli maddi imkânım olsa, hangi alanda eğitim almak isterdim?

Eğer elime yüklü miktarda para geçse, hangi sektöre yatırım yapardım?

17

En çok hayran olduğum ve takdir ettiğim rol modelim kim? Neden?

En kolay tamamladığım ve en başarılı olduğum projeler hangi kariyer alanıyla ilgili?

Hangi alanlardaki kitapları okumaktan hoşlanıyorum?

Hangi tür filmlerden hoşlanıyorum?

Hangi yönlerimle ve hangi başarılarımla hatırlanmak isterim?

Şu ana kadar hiçbir deneyiminin olmadığı hangi alanda başarılı olacağıma inanıyorum?

Boş vakitlerimde ne yapmaktan hoşlanıyorum?

Üniversitede en çok sevdiğim dersler neler?

Ne tür insanlarla daha kolay anlaşabiliyorum?

Hayallerim neler?

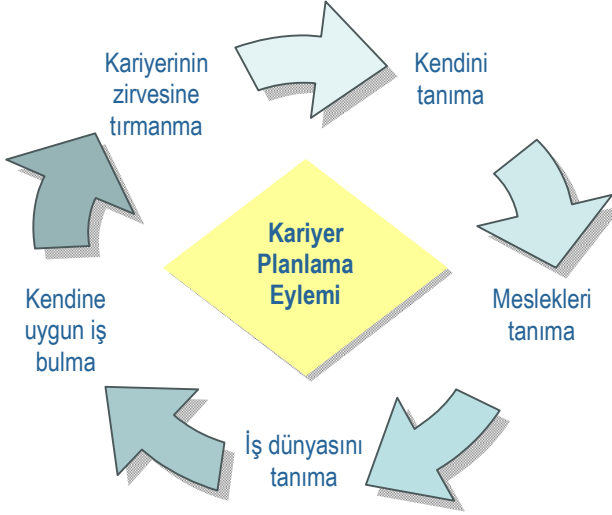
Yukarıdaki sorulara verdiğiniz cevaplar içinde sürekli tekrar eden noktalar varsa dikkat etmelisiniz. Bunlar özellikle ilgi alanlarınızı belirlemede ve bu alanlarda bir kariyere yönelmenize kılavuz olacaktır.

Kendine en uygun mesleği seçebilmen için tabi ki bu basit sorularla yetinmeyip, Kariyer Merkezimizin sizler için hazırladığı Kariyer Eğilim Testlerine mutlaka katılman gerekmektedir.

1.2.19. Kariyer Planlama Süreci

Kariyer planlama sürecinin beş temel aşaması vardır:

18

1.2.19.1 Kendini Tanıma

İnsanın kendini tanımasıyla ilgili yapılmış bilimsel çalışmalar bulunmaktadır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi yaklaşımına göre insanların motivasyonunda ihtiyaçların rolü önemlidir. İnsan motive olduğunda çalışır. Bunun için insanın ihtiyaçlar hiyerarşisinin hangi basamağında olduğunu bilmesi gerekir. İnsan motive olunca bir üst basamağa çıkmak için çaba sarf eder.

İnsanın kendini tanıması, değerlerinin, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olması sorgulama bilincini geliştirir ve kendine en uygun mesleği bulmasında önemli rol oynar.

Kişi kendini tanıma aşamasında, ilgi alanlarını, değerlerini ve yeteneklerini göz önünde bulundurarak kendisi için en uygun mesleğin ne olduğuna karar verir.

19

Kişi kendi yeteneklerini tanımladıktan sonra, kariyer hedeflerini ortaya koyabilir. Kariyer hedeflerine göre de kendisine uygun mesleğe yönelebilir ve ona uygun bir iş edinebilir. İş hayatında ise, belirlediği hedeflere ne derece ulaşıp ulaşmadığını ölçebilir.

1.2.19.2 Meslekleri Tanıma

Kendinizi tanımanızın ardından ilgi duyduğunuz meslekleri de tanımanız gerekir.

Meslekler hakkındaki araştırmanızı

- Meslek mensuplarının yaptığı temel faaliyetleri
- Çalışma ortamı
- Çalışma koşulları
- Çalışanlarda aranan nitelikler
- Mesleğe hazırlanma
- İlk işe giriş

- Meslekte ilerleme
- Kazanç
- İş bulma olanağı ve mesleğin geleceği
- Mesleğin gerektirdiği nitelikler

vb. konularda yoğunlaştırmamız gerekir.

Kendi özellikleriniz ile mesleğin özelliklerini eşleştirerek kariyer tercihinizi oluşturabilirsiniz. Üzerinde durulacak temel nokta; kendiniz olmak istediğiniz gibi değil, olduğunuz gibi objektif olarak tanımanızdır. İlgili duyduğunuz meslekleri de olumlu-olumsuz yönleri ile bilmeniz gerekir. Doğru meslek seçimi yapabilmemiz için kararlarımızı kendimizin vermesi, bu karar doğrultusunda ailenizi ikna etmeniz, anne-babanın da sizin bu kararınıza saygı göstermesi gerekir.

Kişilik özelliklerinize, yeteneklerinize, günün şartlarına uygun bilinçli bir meslek seçimi toplumda sağlıklı, mutlu, kendi kendisiyle barışık insanların sayısını da artıracaktır. Meslek seçimi hem kişisel hem de toplumsal açıdan büyük önem taşımaktadır. Kişisel yönden arzuladığımız ihtiyaçların doyurulmasında; toplumsal açıdan da toplumsal gelişmeye temel oluşturacak olan insan gücünün planlanmasında önemli rol oynamaktadır.

1.2.19.2.1 Meslekleri Tanıma İle İlgili İpuçları

- Danışman Öğretim Üyesi ve Rehberlik Uzmanlarına mesleklerle ilgili sorular sorunuz.
- Meslek tanıtım seminerlerine ve üniversitelere yapılan ziyaretlere katılınız.
- Seçmeyi düşündüğünüz meslek mensuplarıyla görüşerek onların meslekleriyle ilgili görüşlerini alınız. Onlara çalışma ortamlarını, çalışma şartlarını, yaptıkları işleri, çalışanlarda aranan fiziksel ve eğitimle ilgili özellikleri, iş kıyafetlerini, işlerinin yapımı için gerekli yeterlilikleri, iş içinde karşılaştıkları güçlükleri, işlerinin olumlu ve olumsuz yönlerini, meslekte ilerleme durumlarını, kazanç durumlarını, mesleki hareketlilik durumlarını ve mesleğin geleceğinin ne olabileceğini sormanız yerinde olacaktır.

1.2.19.3 İş Dünyasını Tanıma

Meslekleri teorik olarak ve sorarak tanıdıktan sonra, gerçek durumlarını da görmemiz gerekir. Çünkü size mesleklerle ilgili bilgileri aktaran işler kendi bakış açılarına göre o meslekleri sizin için iyi yorumlayacaklardır. Onlar için olan sizin için kötü olabilir veya tersi bir durum da olabilir. Bu açıdan gerçek hayatta beğendiğiniz ve girmek

istediğiniz mesleği veya meslekleri daha yakından gerçek hayat uygulamasıyla görmemiz ve tecrübe etmeniz gerekir. Bunu yapabilmeniz en iyi yolu o mesleklerin uygulandığı kurum, kuruluş veya işletmelerde belli bir süre gerçekten çalışmanızla mümkün olabilecektir. Bu bakımdan, bölümünüzün staj zorunluluğu varsa, mutlaka yapınız. Varsa staj dışında işyeri uygulamaları mutlaka katılınız. Her fırsatta beğendiniz ve girmek istediğiniz mesleğin yapıldığı değişik yerlere mutlaka sık giderek oradaki havayı teneffüs ediniz. Bu şekilde girmek istediğiniz mesleği daha yakından tanımış olacak ve kendinize mezuniyet sonrası birkaç potansiyel iş imkânını şimdiden belirlemiş olacaksınız. Diğer taraftan bakarsınız, siz daha 3. sınıftayken iş teklifi alıverirsiniz.

1.2.19.4 Kendine Uygun İş Bulma

Önceki aşamalarda elde ettiğiniz deneyim ile kendinizi ve meslekleri tanıyarak kendinize uygun meslekleri belirlediniz. Hatta bir adım daha atarak, size ve beğendiğiniz mesleklere uygun iş dünyasından işletme, kurum veya kuruluşları da belirlediniz. Şimdi yapmanız gereken, hedeflediğiniz işletme, kurum veya kuruluşların sizi neden alması gerektiği ve neden sizin diğerlerinden daha öte o işe uygun olduğunuzun ortaya koyulmasıdır. Kısacası bir pazarlama operasyonudur.

Kendinizi, üniversite eğitiminiz boyunca, hedeflediğiniz mesleklere uygun hale getirdiniz. Hatta bunun için ilave kurslara katıldınız, yan dal veya çift ana dal yaptınız ve sertifikalar da aldınız.

Şimdi eylem zamanı diyebiliriz. Sevdiğiniz mesleğe uygun işyerlerinden 20-25 tane belirleyiniz. Onları öncelik ve önem sırasına göre sıraya koyunuz. Kendi yeteneklerinizle onların istihdam ettiği ve etmek istediği insanlarda aradıkları özellikleri karşılaştırınız. Sıradan üstünü çizerek devam ediniz. Diyelim ki; baştan 6. firmaya kadar geldiniz. İşte sizin aslında hedeflediğiniz en baştakilere henüz hazır olmadığınızı ve ancak kariyerinize olmak istediğiniz yere 6 kademe daha geriden başlayacaksınız demektir. Bunun nedeni, iş dünyasına yeterince hazır olmadığınızı anlamına gelir. Henüz eksik bilgilerinizin olduğu anlamına gelir. Bunları hızla ve belli bir öncelik ve önem sırası içerisinde tamamlamalısınız. Yeteneklerinizi sürekli geliştirmelisiniz, becerilerinizi sürekli artırmalısınız.

22

Diyelim ki; bu işletmelerden birine iş başvurusunda bulunacaksınız. O zaman, iyi bir özgeçmiş (CV), iyi bir üst yazı (kapak yazısı) hazırlamalısınız. Referanslarınızı başvuruda bulunacağınız kuruma uygun olarak düzeltiniz. İş başvurunuz, kabul edilip mülakata çağrıldığınızda ise, yolun yarısı geçmiş demektir. Ancak yüz yüze görüşme de bundan önceki süreçler kadar önemlidir. Toplam 30 saniyeniz var. Sizi mülakat yapan kişiyi dikkatle dinleyin ve sizin o kurum için hangi pozisyon ve konularda nasıl yardımcı olabileceğinizin cümlesini kurun, 30 saniyede ifade edin ve işi alın. Hayırlı olsun. Ama bitmedi. İşe başlamak yolun yarısı eder. Diğer yarısı ise, kariyerinizi geliştirerek kariyerinizin zirvesine çıkmaktır.

1.2.19.5 Kariyerinin Zirvesine Tırmanma

Bir işe başlamayı hayal etmişsiniz ve o da oldu. Hedefinizi başardınız. Eğer kendinize yeni bir hedef koymazsanız, nereye koşacağınızı bilemeyeceğiniz için pusulasız gemi gibi olursunuz. Bu yüzden, tüm iş hayatınızı kapsayan bir kariyer hedefiniz olmalıdır. Bu hedef sizi kariyerinizin zirvesine

tırmandıracak bir hedef olmalıdır. Bu bakımdan, iyi düşünülerek belirlenmiş sistematik bir kariyer hedefi olmalıdır.

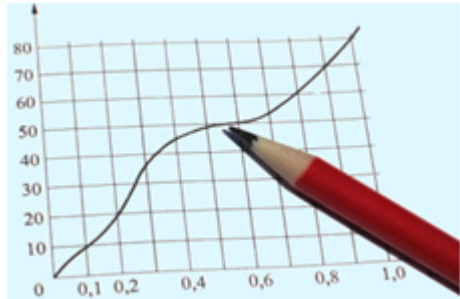
Genellikle işletmeler, kendi insan ihtiyaçlarını kendileri yetiştirmek amacındadır. Bu çalışanlara da uygun bir durumdur. Ancak, yeni işe başlayan bir kişi genellikle ömrünün sonuna kadar yükselse bile aynı kurumda kalmayı düşünmez. Ülkemizde en iyi personel devir hızları, sektörden sektöre değişmekle birlikte 3-10 yıl kadardır.

Yeni işe başlayanlar, işe başladıkları kurumda kaç yıl hangi pozisyonlarda çalışacağını ve sonra hangi kuruma geçerek hangi pozisyonu kazanacaklarını planlamalıdır. Bütün bu işlemleri de A, B, C, D, E planlarıyla birlikte yapmalıdır. Bu sizi kariyerinizin zirvesine taşıyacaktır. Şimdi zirveye çıkınca ne yapacağınızı düşünün.

1.2.20. Kariyer Geliştirme Nedir?

Kariyer geliştirme, kişinin eğitim, beceri edinme, kişisel gelişim, iş ağırları ve iş tecrübesi yolu ile kariyerine ilişkin olarak yaptığı bütün planlarını adım adım gerçekleştirmesidir.

Kariyer gelişimi, bireyin tüm yaşam sürecini kapsayan, işle bağlantılı deneyimleri, ilgi, tutum ve davranışlarıdır. Kariyer geliştirme süreci, bireyin kariyerini etkileyen psikolojik, sosyolojik, ekonomik, eğitimsel, fiziksel ve kültürel faktörlerin birbirleri ile etkileşimde bulunduğu, ömür boyu süren kendini geliştirme sürecidir.

1.2.21. Kariyer Planımı Oluşturmamda ve Kariyerimi Geliştirmemde Üniversitemin Kariyer Merkezinin Bana Nasıl Bir Katkısı Olacak?

1.2.21.1 Kişilik Testleri

Kariyer Merkezimiz öncelikle her bir öğrencimiz için kişilik testi uygulayarak doğru alanda olup olmadığını tespit edecektir.

1.2.21.2 Kariyer Testleri

Kariyer Merkezimiz her bir öğrencimiz için kariyer testi yaparak nasıl bir gelecek beklediğiniz belirlenecektir.

1.2.21.3 Eğitim Haritanızın Çizilmesi

Kariyer merkezimiz okuduğunuz bölümden mezun olduğunuzda edinebileceğiniz meslekler içerisinde yeteneklerinizin hangisine en uygun olduğunu ve hangisine yöneldiğini tespit ederek, o yönde güçlü olabilmeniz için almanız gereken zorunlu ve seçmeli dersleri içeren size en uygun eğitim haritasını çizecektir. Size özel eğitim haritanızda 4 yıl boyunca hangi dönemlerde hangi ders ve kursları almanız, hangi uygulamaları yapmanız gerektiği saptanacaktır.

1.2.21.4 Kariyer Planlama ve Kariyer Geliştirme Danışmanlığı

Kariyer Merkezimiz siz değerli öğrencilerimizin her birine özel olmak üzere birinci sınıftan başlayarak mezun oluncaya kadar kariyer planlama danışmanlığı, mezun olduktan sonra ise mezuniyet sonrası takip sistemiyle entegre biçimde kariyer geliştirme danışmanlığı verecektir.

24

Elbette kendi kariyer yolunuzu kendiniz belirleyeceksiniz. Bizim sizlere özel olarak sunacağımız kariyer danışmanlığının amacı, sizlerin ilgi ve isteklerinizi esas alarak, size en uygun kariyer alanını seçerek kariyerinizde sürekli ilerlemenizi sağlayacak şekilde sizinle birlikte alternatif kariyer yollarını araştırmak, ilişkiler ağınıza kurup sürekli genişletmek, kariyer gelişiminizi izleyip her aşamada size destek ve referans olmaqdır.

Kariyer Merkezimiz kariyer planlama ve geliştirme sürecinde karşılaşacağınız dört temel engeli aşmanız için size destek olacaktır:

- 1) Kariyer seçiminde eksiklik,
- 2) Kariyer seçiminde belirsizlik,
- 3) Kariyer seçiminde uyumsuzluk
- 4) İlgi ve tutumlar arasındaki anlaşmazlık

Kariyer merkezimiz sizlere özel sunacağı kariyer danışmanlığı hizmeti ile sizlerin kendi öz analizinizi doğru yapmanızı, yeteneğinizle örtüşen gözde meslek ve kariyer alanları hakkında tam bilgiye ulaşmanızı ve sizinle çalıştığınız kurum arasında tam uyum sağlamayı amaçlamaktadır.

Kariyer Merkezimiz düzenli olarak yapacağı ilgi testleriyle siz öğrencilerimizin öz kariyer tercihinin oluşmasına aktif destek olacaktır.

Kariyer Merkezimizin size özel kariyer danışmanları, gerektiğinde size bilgi verecek, gerektiğinde size ışık olacak, gerektiğinde ise size ayna tutacaktır. Danışmanlarımız sizlerin ailenize, en yakın arkadaşlarınıza bile söylemekten çekindiğiniz iç sesinizi dinleyecek, sizin gelişiminizi ve performansınızı izleyecek, sizi yeteneklerinizi en iyi şekilde sergileyebileceğiniz size en uygun kariyer alanlarına yönlendirecektir.

Kariyer Merkezimiz Türkiye’de ve dünyada öne çıkan en yeni kariyer alanlarını araştırıp bularak sizleri sürekli bilgilendirecek, ardından bu yeni kariyer alanlarına sizleri yönlendirecek ve adapte edecek şekilde size özel eğitim planlaması yapacaktır.

1.2.22. İş Yaşamına Hazırlık Programları

Öğrenciler, okudukları bölümlerden potansiyel olarak hangi işleri yapan kişilerin çıkabileceğini öğrendikten sonra, araştırma yaparak piyasadaki iş imkânlarını, sektörel ihtiyaçları ve firmaların personel ihtiyaçlarını öğrenebilmek için çalışmalar yapmalıdır.

İş yaşamına hazırlık aşamasına başlamadan önce, iş arama çalışmaları için bir plan yapmaları yerinde olacaktır. Öğrencilerin kariyerlerine en uygun sektörlerde yer alan en büyük firmaların neler olduğu ve bu firmaların insan kaynağı temin yolu ve yöntemlerinin incelenmesi de önemli bir faktördür.

25

1.2.22.1 Staj

Staj kelime olarak Fransızca “stage” kelimesinden Türkçeye geçmiş bir kelimedir. Staj, herhangi bir meslek edinecek olan kimsenin, teorik eğitimlerinin arasında veya sonunda, iş hayatına başlamadan önce, geçirdiği uygulamalı öğrenme dönemi ve bu kimsenin, meslek bilgisini artırmak için bir kurumun bir veya birçok bölümünde çalışarak geçirdiği dönemi ifade etmektedir.

Staj, iş hayatının gerçeklerini görme ve iş hayatına hazırlık yapmak için önemli bir uygulamadır.

1.2.22.2 Özgeçmiş Hazırlama

Herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından özel bir amaçla istenen ve kişinin hayatını, yeteneğini, iş yapma gücünü ortaya koyan (belgeleyen) tanıtım yazısına öz geçmiş denir.

Özgeçmiş, genellikle bir işe başvuru sırasında adaylar hakkında ön bilgiler edinmek üzere işveren kurumundaki kişi veya kurumlarca istenmektedir. Bazen de personelin tanıtımı için hazırlanan kataloglarda veya web sayfalarında kullanılmak üzere öz geçmiş istenmektedir.

Öğrenciler, öğrenim dönemlerinde ve öğrenim dönemlerinin sonunda kendilerini anlatan bir özgeçmiş hazırlamalıdır. Özgeçmiş kelimesi Türkçe bir kelimedir. İngilizce karşılığı CV (Circuculum Vitae) ve Resume olarak iki ayrı kelimeye karşılık gelmektedir. İngilizce kelime karşılıklarında aralarında anlam bakımından küçük nüanslar bulunmaktadır.

Özgeçmiş, öğrencilerin potansiyel işverenlerine becerilerini, yaptıklarını kısaca kendini tanıttacağı bir tarihtir. Özgeçmişin amacı öğrenciyi iş görüşmesine ulaştırmaktır.

1.2.22.3 İş Arama

Öğrenciler, mesleklerinin uygulama alanlarını mezun olduktan sonra değil henüz öğrenci iken araştırmalıdır. Bu süreçte mezun olacakları bölümden daha önceki yıllarda mezun olmuş kişilerin ne iş yaptıklarını mutlaka araştırmalıdır. Mezun olmuş, çalışma hayatına atılmış kişilerle tanışmalı, sohbet etmelidir. Meslekleriyle ilgili kitap, dergi, yayınları ve varsa fuarları takip etmelidir. Tatillerde kısa da olsa iş imkânlarını mutlaka araştırmalıdır. Öğrenciler, mezuniyet sonrası ne istediklerini, ne yapacaklarını net hale getirirlerse bu süreci çok daha bilinçli yönetebilirler.[]

1.2.22.4 İş Başvuruları

Mezunlar, sektörde kendi mesleklerine ve bekledikleri pozisyonlara uygun işler olduğunda, firmalara başvurabilirler. Başvuru biçimi, bazen firmaya bir üst yazı ve özgeçmişle posta, e-mail veya web üzerinden olabilmektedir. Günümüzde iş başvuruları daha çok 3.taraf internet sitelerine geçmiş gibi görünmektedir. Bu siteler, kariyer.net, globalcv.com, secretcv.com vb. sitelerdir.

Diğer taraftan, iş başvurusunun doğrudan firmaya yapılmasını isteyen firmalar, başvurular için özel formlar hazırlamış olabilmektedir. Bu durumda iş başvurusunda bulunacakların bu formları doldurmaları gerekmektedir. Bu formlarda genellikle aşağıdaki bilgiler istenebilmektedir.

- Adınız Soyadınız:
- Yaşınız:

- Cinsiyetiniz:
- Eğitiminiz:
- Yapabileceğiniz İşler:
- Çalışmak istediğiniz bölüm:
- Sertifikalarınız:
- Önemli başarılarınız:
- Ehliyetinizin sınıfı:
- Sigara içiyor musunuz?:
- Düşündüğünüz ücret:
- Size ulaşabileceğimiz telefon numaraları:
- Kısa Özgeçmişiniz:
- Ekleme İstedikleriniz:

1.2.22.5 İş Görüşmesi

İş görüşmesi, işletmelerin belli bir pozisyona başvuranlar arasında özgeçmişlerine veya iş müracaatı formlarına adayların yazdıkları bilgilere göre, uygun gördüklerini işletmelerine çağırarak görüşmesidir. Görüşmeyi, insan kaynakları (personel işleri) biriminden bir yetkili yapabileceği gibi, işletme yöneticisi veya daha küçük işletmelerde patronlar da yapabilir veya görüşmelere katılabilirler.

İş görüşmesine, mülakat ta denilmektedir. İş görüşmesine giderken aşağıdaki hususlara dikkat etmek uygun olacaktır:

27

- Kendini yeterince tanımak,
- Hazırlıklı gitmek,
- Kaliteli ve iyi bir uyku alarak gitmek,
- Olumlu bakabilmek, pozitif ve yapıcı olmak,
- Zamanında orada olmak,
- İyi bir ilk intiba bırakmak,
- İşle ilgili sormak istediği soruları önceden hazırlamak,
- Sorulara düşünerek gayet dikkatli cevap vermek,
- Güçlü ve geliştirmesi gereken yönlerini bilmek,
- Varsa önceki işyerlerinden neden ayrıldığını iyi izah edebilmek,

Adayın işverene sorabileceği sorular:

1. Şirketinizin gelecekteki büyüme planları nelerdir?
2. Şirketinizin terfi ve performans değerlendirme politikaları nedir?
3. Çalışacağım bölümün genel yapısı nasıldır?

Merak ettiğiniz diğer soruları sorarken de tarzınız yukarıdaki gibi olmalıdır.

1.2.22.6 İşe Başlama

İş yaşamında başarılı olabilmek için yalnızca üniversite diploması almak yeterli değildir. Diploma ve uzmanlık belgeleri kadar mezun öğrencinin sahip olduğu nitelikler de önemlidir. İşe yeni başlayanlar, işverenlerin aradığı farklı becerileri geliştirerek iş hayatında fark meydana getirebilir.

- Takım çalışması,
- Problem çözme becerisi,
- Kriz yönetim becerisi,
- Çözüm odaklı davranışlar,
- Sürekli öğrenme merakı gibi özellikler yeni işe başlayanlar için fark meydana getiren özelliklerdir..

28

Üniversitemizin ÜNİŞ (Üniversite-İş Dünyası İşbirliği Ofisi) Ofisi Benim Kariyer Gelişimimi Nasıl Destekleyecek?

Ülkemizde, üniversite eğitiminin en büyük eksikliklerinden biri verilen teorik bilginin pratiğe aktarılamaması, gerçek iş dünyasındaki formasyon ve beklentilerle tam örtüşmemesidir. Tıpkı kullanılmayan uzuvların zayıflaması gibi kullanılmayan bilgilerin uygulamaya aktarılmadan kaybolmasıdır.

ÜNİŞ Ofisimizin kariyer merkezimizle birlikte siz öğrencilerimiz için düzenleyeceği kariyer günleri, stajlar, mesleki eğitim kursları, sektör gezileri öğrendiğiniz teorik bilgilerinizi uygulamayla pekiştirerek sizleri daha öğrenci iken iş dünyasına hazır hale getirecektir.

Yapacağınız gönüllü ve zorunlu stajlarla daha işe başlamadan gerçeğe çok yakın bir iş tecrübesi elde edeceksiniz. Henüz mezun olmadan sizin için kuracağımız işbirliği ağlarını etkin bir şekilde kullanarak iş arayan sıradan bir eleman değil, işveren tarafından aranan kritik bir eleman olacaksınız.

Öğretim elemanlarımız, ÜNİŞ Ofisimizin düzenleyeceği etkinliklerle iş dünyasıyla tam iletişim içinde olacak, kendi alanlarıyla ilgili olarak sektörün beklentilerini, sektörün değişim yönünü ve sektörün talep ettiği formasyonu birinci elden öğrenecek ve birebir görüşmeler yoluyla siz öğrencilerimize aktaracaklardır. Kariyer Merkezimiz, Üniversitemizdeki bütün öğretim elemanlarımızın aktif katılımı ile ve ÜNİŞ Ofisimizin katkılarıyla sürekli güncellenen bir kariyer havuzu oluşturacaktır.

Üniversitemizin ÜNİŞ Ofisinin temel amacı, Üniversitemizin mevcut imkânları ile iş dünyasının mevcut imkânlarını birleştirerek bir sinerji etkisi doğurabilmektir. Üniversitemizdeki mevcut bilgi birikimi ve yetişmiş insan gücü ile iş dünyasının mevcut tecrübesi ve finansal gücünü en optimal düzeyde birleştirerek maksimum bilimsel, teknolojik ve ekonomik çıktıyı elde etmektir.

Üniversitemiz ile iş dünyası arasındaki etkin bir işbirliği hem üniversitemizin hem de iş dünyamızın gelişmesinde ve güçlenmesinde çok önemli bir rol oynayacaktır. Ankara'da işbirliği yapabileceğimiz binlerce sanayi ve ticaret işletmesi vardır. Ankara'da ve çevresinde onlarca organize sanayi bölgesi vardır. Üretim açısından, OSTİM, İVOKSAN, Siteler, 1.,2.,3.,4.,5.,6. organize sanayi bölgeleri yer alırken, ticaret bölgesi olarak ta GİMAT Toptancılar Sitesi yer almaktadır.

1.2.23. *Kariyerinizi Planlarken İşinize Yarayacak 10 Öneri*

1. İşe kendinizle başlayın.

Kendinize ve hayatınıza objektif olarak bakın. Kariyerinizde ilerlemek istediğiniz yola doğru ilerliyor musunuz? Hayatınız yolunda gidiyor mu? Kişisel ve kariyerinizle ilgili gelişiminize devam ediyor musunuz? Sevdiğiniz işi mi yapıyorsunuz?

2. Öz kaynağınızı iş ortamında değerlendirin.

Güçlü olduğunuz yanlar ve değerleriniz neler? İş yetenekleriniz, uzmanlık alanınız, ilişkileriniz, çevreniz, imajınız ve başarılarınızı gözden geçirin.

3. Kariyeriniz ve yaşamınıza dair bir plan yapın.

Hayattan beklentileriniz konusunda yeterince kesin ve açık mısınız? Uzun vadede hayalleriniz neler? Hayat içindeki değerleriniz neler? Önümüzdeki 5-10 yıl içinde neler yapmak istiyorsunuz? Tüm hayatınıza dayalı bir yaklaşım

geliştirin, yaşam/kariyer, finans, sağlık, ruhsal gelişim, boş zamanları değerlendirme, ilişkiler, ev hayatı, kişisel ve profesyonel gelişim konularını gözden geçirin. Ne istediğiniz ve neye değer verdiğiniz konusunda açık olursanız daha akıllıca adımlar atabilirsiniz.

4. Başarılarınızı takip edin.

Bilginizi ve becerilerinizi geliştirecek yeni fırsatlara açık olun. Tüm başarılarınızı, performansınızdaki yükselişi, katıldığınız çalışmaları, sunumlarınızın kaydını tutup takip edin.

5. Her şeyin düzenli gitmesi için çalışın.

Duygusal ve fiziksel tüm alanlarda tam bir temizliğe girişin. Geçmişte öğrendiğiniz hatalardan ders alarak bugünü yaşayın. İhtiyacınız olmayan ya da sevmediğiniz şeyleri hayatınızdan çıkarın. Hayatınızın her alanında mümkün olan her şeyi sadeleştirin.

6. Saygı duyduğunuz ve hayranı olduğunuz insanların hayatlarını kendinize örnek alın.

Özel yaşamında ve kariyerinde başarılı insanlardan öğrenecek çok şeyiniz olabilir. Bağlantı kurabileceğiniz örnek alınacak kimseler ya da mentor bulun.

7. Yeni seçeneklere ve fırsatlara açık olun.

Yeni olasılıklara her zaman açık olun. Yeni bilgi, kaynak ve deneyimlerden yararlanın.

8. Üretici olun, harekete geçin.

Kariyeriniz ve hayatınızla ilgili ne yapmak istediğiniz konusunda eminseniz, harekete geçebilirsiniz. Tüm seçeneklerinizi gözden geçirin, çevre edinin, yeni insanlarla tanışın, yeni kaynaklar araştırın.

9. Bilinçli bir şekilde çevre yapın.

Mevcut tanıdıklarınızla irtibata geçin ve yeni insanlarla tanışarak çevrenizi genişletin. İlgi alanlarınıza ve kendinizi geliştirmek istediğiniz alanlara odaklanın ve bu alanlardaki insanlara ulaşmak için yollar deneyin.

10. Sezgilerinize güvenin.

Sezgilerinize ve içinden gelen sese kulak verin. Kendinize güvenin ve inanın. Ne yapmanız gerektiğini size söyleyecektir.

1.2.24. *Kariyerinizi Planlarken Yapmamanız Gereken 10 Hata*

Kariyer planınızı yaptınız ve bir süredir uyguluyorsunuz fakat bazı şeyler bir türlü istediğiniz gibi olmuyor. Kariyer planınızın işe yaramadığını düşünüyorsunuz. Hatanın nerede olduğunu merak ediyorsunuz. Kariyer planlama sırasında en sık yapılan 10 hata aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Kısa dönemli maddi ihtiyaçlarınızı ve uzun dönem hayat/kariyer hedeflerinizi birleştirerek, her ikisini de aynı zamanda karşılamaya çalışıyorsunuz. Daha güvenli maddi altyapınızı sağlamadan üzerine bir şeyler kurmak istiyorsunuz. Birleştirmekten vazgeçin.
2. Çabuk ya da geçici çözümler arıyorsunuz. Mesela; cevabı bulmak için bir fikirden diğerine atlıyorsunuz. Unutmayın ki; tatmin edici ve prestijli bir kariyer sahibi olmak zaman, sabır ve iyi bir plan gerektirir.
3. Kişisel tatmininizi sağlamak için kendinizi tanımadan ve ne istediğinizi bilmeden başarıyı dış dünyada arıyorsunuz.
4. Kariyer gelişimi sürecini hiç kimseden ve hiçbir yardım almadan ilerletmeye çalışıyorsunuz.
5. Kendi doğrularınızı uygulamak yerine ailenizin veya başkalarının ‘-meli, -malı’ larına uymaya çalışıyorsunuz. Belki de, ne istediğinizi bilmeden ve araştırmadan dış faktörlerin etkisiyle kendinize bir yön seçmeye çalışıyorsunuz.
6. Para kazanmanın tek yolunun şimdiye kadar yaptığınız şeyi yapmaya devam etmek olduğunu sanıyorsunuz.
7. Sadece ilanları takip ediyor ve yöntemleri, girişimci pazarlama metotlarını göz ardı ediyorsunuz. Unutmamalısınız ki; iş arama sürecinize ne kadar çok insanı katar, ne kadar çok bağlantı kurarsanız, hem aradığınız pozisyona ulaşmanız o kadar kolay olur, hem de bakış açınız o kadar genişler.
8. Başarılı olamadığınız veya ilerleyemediğiniz için kendinizi, başkalarını, geçmiş olayları veya durumları suçluyorsunuz. Bu yüzden de kendinizi bir kurban gibi görüp hayatınızın sorumluluğunu üzerinize almıyorsunuz.
9. Kendinize güveniniz eksik olduğu için veya ne istediğinizden emin olmadığınız için harekete geçmiyorsunuz.
10. Sadece ne yapacağınıza karar vermiş olduğunuz için bundan vazgeçemeyeceğinizi ya da değiştiremeyeceğinizi düşünüyorsunuz.

1.2.25. İş Dünyasının Sizlerden Beklediği Formasyonun İpuçları

- Öz güvenin var mı?
- Gözün parlıyor mu?
- Vizyon sahibi misin?
- Yenilik yapabilir misin?
- Değişime kolay ayak uydurabiliyor musun?
- Çağdaş yeteneklerin var mı?
- Teknoloji meraklısı mısın?
- Prezantabl mısın?
- Kaç yabancı dil biliyorsun?
- Diksiyonun düzgün mü?
- İş hayatında prensipli misin?
- Bilgisayarda hangi programları kullanabiliyorsun?
- Sosyal medya ağlarında var mısın?
- Sosyal medyada kaç fun'ın var?
- Sosyal medyada kaç kişi seni izliyor?
- Google'da adın kaç kere çıkıyor?
- Sosyal medyada olumsuzlukların var mı?
- Ekip çalışmasına uygun musun?
- Hangi müzik aletlerini çalıyorsun?
- Hangi sporları yapıyorsun?
- Davranış bozuklukların var mı?
- Çevrenle iletişimin güçlü mü?
- Hobilerin neler?
- Hangi tür kitapları okuyorsun?
- Hangi tür filmleri izliyorsun?
- Boş zamanlarını nasıl geçiriyorsun?
- Mesai kavramın var mı?
- Hızlı öğrenebiliyor musun?
- Pratik zekân yüksek mi?
- Duygusal zekân yüksek mi?
- Entelektüel zekân yüksek mi?
- Zorluklara dayanma gücün nedir?
- Mücadeleci misin?
- Zorlukla karşılaşınca hemen vazgeçer misin?
- Firmamıza ne tür katkı sağlarsın?
- Sigara vb. alışkanlıkların var mı?
- Kronik sağlık sorunun var mı?
- İşte uyumlu musun?

- Kişiliğin oturmuş mu?
- Firmada yapacağın işle ilgili bilgi düzeyin nedir?
- İş tecrüben var mı?
- Kariyer planının var mı?
- Kendini firmamızda nerede görüyorsun?
- Ne ile motive oluyorsun?
- Referansların kimler?
- Referansların hakkında ne diyor?

1.3. Fakülte ve Bölümlerde Kariyer Fırsatları

1.3.1. ***İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Mezunlarının Kariyer Fırsatları***

1.3.2. ***Özel Kesim Kariyer Fırsatları***

- Girişimcilik
- Akademisyenlik
- Yöneticilik
- Danışmanlık
- Muhasebecilik
- Mali Müşavirlik
- Bankacılık
- Finansçılık
- Borsacılık
- Dış Ticaret Uzmanlığı
- Pazarlamacılık
- Müşteri İlişkileri
- Halkla İlişkiler
- Sigortacılık

1.3.2.1 ***Kamu Kesimi Kariyer Fırsatları:***

- Kaymakamlık
- Diplomatlık
- İdari yargı hâkimliği
- Sayıştay denetçiliği
- Hazine Uzmanlığı
- DPT Uzmanlığı
- Hesap Uzmanlığı
- Maliye Müfettişliği
- Vergi Denetmenliği
- Gelir Uzmanlığı
- Denetmenlik
- Kontrolörlük

1.3.3. ***İşletme Bölümü Mezunlarının Kariyer Alanları***

İşletme Bölümü mezunları ülkemizde kamu kesimi ile özel sektörün yanı sıra uluslararası piyasalar ve çokuluslu şirketlerde ağırlıklı olarak pazarlama, finans, sigorta, bankacılık, sanayi, turizm, ticaret, bilişim, reklamcılık, halkla ilişkiler, medya ve benzeri alanlarda yöneticilikten uzmanlığa çok çeşitli görevlerde çalışabilirler. İşletme bölümü içindeki üç ana bilim dalı olan yönetim ve organizasyon, üretim yönetimi ve pazarlama, muhasebe ve finansman

alanlarında uzman ve yönetici olarak çalışabilir, bu alanlarda yüksek lisans (MBA, Master of Business Administration) ve doktora (PhD, Philosophy Doctor) yaparak akademik kariyer yapabilirler.

İşletme Bölümü mezunları, aldıkları eğitim programı gereği, her türlü işletmede iş bulma imkânına sahiptirler.

İşletme Bölümü mezunları sanayi kuruluşlarının yanı sıra hizmet sektöründe bankacılık, turizm, danışmanlık kuruluşları, denetim şirketleri, sigorta şirketleri, dış ticaret şirketleri, ulaşıma şirketleri vb özel sektör kuruluşlarında işe girebilirler.

Özel söktürün yanı sıra Merkez Bankası, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Sermaye Piyasası Kurulu, Sanayi ve Ticaret Odaları, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme Birimi (KOSGEB) gibi kamu kuruluşlarında da kariyer fırsatı bulabilirler.

İşletme bölümü, kamu ve özel sektöre yönetici ve eleman yetiştirmek amacıyla öğretim yapan bir bölümdür. Bu bölümde öğrenciler, Temel İşletmecilik yanında İnsan Kaynakları Yönetimi, Üretim Pazarlama ve Sayısal Yöntemler alanlarında yoğunlaşabilmektedirler. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü programını tamamlayanlar kamu ve özel sektörde çok geniş çalışma imkânlarına sahiptirler.

1.3.3.1 İşletme Bölümü mezunlarının çalıştığı alanlar:

- Özel ve Kamu kuruluşlarında her kademedeki yöneticilik
- Bankacılık ve Sigortacılık
- Borsa ve Aracı Kurumlar
- Maliye Müfettişliği
- Kaymakamlık
- Mali Müşavirlik, danışmanlık
- İdari Hâkimlik
- Akademisyenlik
- İnsan Kaynakları Uzmanlığı
- Üretim ve Hizmet Planlaması
- Pazarlama Uzmanlığı
- Yatırım ve Finans Uzmanlığı
- Maliye Hesap Uzmanlığı

1.3.4. İktisat Bölümü Mezunlarının Kariyer Alanları

İktisat Bölümü mezunları, Türkiye ve dünya ekonomisinin işleyişini, ekonominin reel ve finans kesiminin inceliklerini iyi bildikleri için mal, para, banka, finans ve sermaye piyasalarında yatırım, üretim kararlarının alınmasında uzman olarak en çok aranan kritik elemanlardır. İş dünyasının bütün sektörlerinde iktisatçı, ekonomist, uzman, denetmen, müfettiş, kontrolör, yönetici gibi unvanlar ile çeşitli kariyer mesleklerinin mensubu olabildikleri gibi mali müşavirlik,

muhasebecilik, reklamcılık, pazarlama ve insan kaynakları gibi branşlarda da kaliteli ve prestijli bir kariyer yapabilirler.

İktisat Bölümünü bitiren genç ekonomistler kamu kesiminde; Merkez Bankası, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye İstatistik Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Rekabet Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu gibi prestijli kurumlarda ve Bakanlıkların müfettişlik, uzmanlık, denetmenlik kadrolarında kariyer yapabilirler.

İktisat Bölümü mezunu genç iktisatçılar özel sektörde; özel bankaların müfettişlik ve uzmanlık kadrolarında, özel şirketlerin yatırım, üretim, pazarlama, insan kaynakları, dış ticaret, muhasebe, halkla ilişkiler departmanlarında kariyer imkânı bulabilirler.

1.3.5. *Siyaset Bilimi ve Uluslar arası İlişkiler Bölümü Mezunlarının Kariyer Alanları*

SBU Bölümü'nden mezun olan öğrencilerin istihdam alanı geniştir. Bölümün mezunları, Uluslararası İlişkilerin giderek artan önemine paralel olarak değişik sektörlerde, edindikleri formasyonu kullanabilme olanağını bulabilirler. Uluslararası kuruluşlarda, diplomaside, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında, basın sektöründe, finansal kurumlarda, yerli ve yabancı çok uluslu işletmelerde, sivil örgütlerde (NGOs) çalışabilecekleri gibi araştırmacı, danışmanlık ve akademik kariyer gibi meslek dallarına da yönelme şansına sahiptirler.

SBU mezunlarının iş bulma imkânları

Kamu yöneticisi, başta İçişleri Bakanlığı olmak üzere bakanlıkların tümünde idarî görevlerde çalışabilirler. Özel sektörün yönetim birimlerinde görev alabilirler.

Alanla ilgili diğer meslekler;

- Vali
- Kaymakam
- Yönetici
- Müfettiş
- Büyükelçi
- Başkonsolos
- Müsteşar

1.3.5.1 *SBU mezunlarının Kazandıkları Unvan ve Yaptıkları İşler*

Uluslararası ilişkiler bölümünü bitirenler açılan sınavlarda başarı gösterirlerse diploması alanında çeşitli unvanlarla görev alabilir. Diplomat, devletin bir başka ülkede temsilcisi olup kendi ülkesi ile gönderildiği ülke

arasındaki ilişkileri yürütür. Temsil görevini yürüttüğü ülkenin hükümeti ile kendi hükümeti arasındaki diplomatik ilişkileri düzenler.

Üniversitelerin bu bölümlerini bitirenlerin çalışabilecekleri alanlar oldukça çeşitlidir. En önemli çalışma alanları arasında, başta Dışişleri Bakanlığı olmak üzere Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Kültür Bakanlığı ve Turizm Bakanlığı gibi devlet daireleri, özel şirketler ve çeşitli kitle haberleşme kuruluşları ve uluslararası bankalar sayılabilir.

SBU bölümünde, uluslararası ilişkiler alanında uzmanlar yetiştirilir. Uluslararası sistemin tarihi, geçirdiği evreler, sistemin ekonomik, siyasi, hukuksal yapısı ve işleyişi, uluslararası sistemi oluşturan devletlerin birbirleri ile olan ilişkileri ve Türkiye'nin bu sistem içindeki yeri ve ilişkileri konularında eğitim ve araştırma yapılır.

1.3.6. Mühendislik Fakültesi Mezunlarının Kariyer Alanları

Teknoloji kullanımına olan ihtiyaç devam ettiği sürece mühendislere olan ihtiyaç ta devam edecektir. Elektrik, elektronik ve bilgisayar mühendisliği alanları teknolojik yeniliklerin en çok kullanıldığı alanların başında gelmektedir. Dolayısı ile bu alanlarda istihdam artarak devam etmektedir. Diğer taraftan ülke şartlarını değerlendirdiğimizde, Türkiye'nin savunma sanayisi, haberleşme ve bilişim alanında yaptığı büyük yatırımlar mühendislik alanlarının cazibesini daha da arttırmaktadır.

1.3.6.1 Elektrik- Elektronik Mühendisliği Bölümü Mezunlarının Kariyer Alanları

Endüstride elektriği elektronikten ayırmak oldukça zordur. Elektronik mühendisliği daha çok kontrolü ve haberleşme konularını içerirken elektrik mühendisliği elektrik makineleri, kontrol, enerji otomasyonu ve yüksek gerilimi kapsamaktadır. Fakat endüstride kullanılan bir makinede her zaman elektrik motorları, kontrol birimleri ve otomasyon iç içe olduğu için mühendislerin, her iki alanda da bilgi sahibi olmaları beklenmektedir.

Elektrik-elektronik mühendislerinin çalışma alanları çok geniştir. Bu alanların başında savunma, haberleşme, bilişim, enerji otomasyonu ve kontrol alanlarını sayabiliriz. Meslekler arasında geçişler yönüyle bakıldığında elektronik ile ilgili alt yapının sonradan kazanılması oldukça zor gözükmektedir. Bu özellik elektrik elektronik mühendislerinin istihdam yüzdesini arttırmaktadır.

1.3.6.2 Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Mezunlarının Kariyer Alanları

Bilgisayar hayatımıza inanılmaz derecede girmiştir. Bugün artık Bilgisayar teknolojisi ile desteklenmeyen alan hiç kalmadı denilebilir. İnternet kullanımının da hızla yayılması bilgisayar kullanımını zorunlu hale getiren diğer bir faktör olmuştur. Bilgisayar alanındaki büyük gelişmeler, Bilgisayar

mühendisliğini yazılım, donanım ve network olarak 3 alt branşa ayırmıştır. Bugünlerde eleman talepleri bu alt branşlara göre yapılmaya başlanmıştır. Bu branşlara ek olarak, bilgisayar teknolojisinin çok yoğun kullanıldığı bilişim teknolojileri alanında da bilgisayar mühendisleri yüksek oranda tercih edilmektedir. Paket program yazılımcıları da giderek önem kazanmaktadır. Örneğin bir web sitesinin dizaynı, bir animasyon filmi, bir mühendislik simülasyonu ilgili paket programa ait yazılımlarla gerçekleştirilmektedir ve bu yazılımlar program yazılımcılığından ayrı bir alt branş olarak kendini göstermeye başlamıştır.

1.3.7. *Hukuk Fakültesi Mezunlarının Kariyer Alanları*

Hukuk Fakültesinden mezun olunca iş imkânları oldukça geniştir. Hukuk diploması neredeyse her türlü kapıyı açar, asıl önemli olan sizin ne istediğinizdir. Hukuk Fakültesi mezunu için genel olarak halkın gözündeki mesleki seçenekler avukat, hâkim, savcı, vali veya kaymakam olmaktır. Bu yüzden unlar üzerinde fazla durmayalım. Daha çok, gözden kaçan konulara değinmek gerekir.

Hukuk Fakültesinin adı avukat, hâkim ve savcı ile bütünleşmiş gibi olduğu için, hukukçuların diğer alanlara yönelebildiğini çokları fark etmez. Hâlbuki mezun olduktan sonra, başta tüm kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere, bağımsız idari otoritelerde, uluslararası kuruluşlarda ve özel sektörde “her yerde” iş bulma imkânı vardır. Başta Bakanlıklar ve Müsteşarlıklar olmak üzere, Sermaye Piyasası Kurulu, Rekabet Kurumu, Bankacılık Düzenleme Denetleme Kurumu, Merkez Bankası, İMKB, bankalar, özel şirketler, dış ticaret üzerine çalışan şirketler ve uluslararası kuruluşları örnek vermek mümkündür.

Devlet kurumları her yıl kendi yaptıkları sınavlarla eleman alırlar. KPSS’de her kurumun istediği puan türünden belirledikleri barajı aşanlar bu sınavlara başvurabilir. Bunun yanında SPK, RK, BDDK gibi bağımsız idari kuruluşlar da vardır. Bunlar da aslında devlete bağlı kuruluşlardır, kanunla kurulurlar. Ancak özerktirler, kendilerine ait bütçeleri vardır, bu yüzden diğer devlet kurumlarına nazaran daha iyi çalışma şartları ve daha yüksek ücretler sunmaktadırlar. Yani bu kuruluşlar çoğu mezunun en gözde hedefleri arasındadır.

Bankalar ve özel şirketler ise eleman alma konusunda çok seçicidir. Nitelikli eleman alırlar ama karşılıkları da ciddi oranda yüksektir. Ancak özel sektörde çalışma şartları devlettekine nazaran daha ağırdır, daha fazla yıpratıcı olabilmektedir.

Uluslararası kuruluşlar ise özellikle yabancı dil bilen hukuk mezunları için son derece cazip imkânlar sunmaktadır. Küreselleşen dünyada artık neredeyse her alanda ulusal sınırlar ortadan kalktı. Mesela: Uluslararası

ticaretin işlemesi için her yerde hukuki düzenlemeler getiriliyor ve bunlar sürekli yenileniyor. Devletler uluslararası anlaşmalara taraf oluyorlar, bu anlaşmaların işletilmesi için uluslararası organizasyonlar kuruyorlar. Tüm bu organizasyonlarda işlerin yürütülmesi için gerekli niteliklere sahip hukukçu gerekmektedir. Diğer taraftan, biraz daha mikro alana inildiğinde mesela, yapılan her ticari işlem bir sözleşmeye dayanmaktadır. Yeri geldiğinde bu sözleşmelerdeki bir kelime hatası sebebiyle bir şirket müthiş zarara uğrayabilmektedir. Bunların önüne geçebilmek için işletmeler işini sağlama almak istiyor. Bunun için uzman hukukçular istihdam ediyorlar veya uzmanlardan oluşan ve işi sadece bu tür işler olan hukuk bürolarına başvuruyorlar. □

Diğer taraftan hukuk mezunları akademik kariyeri de düşünebilir. Son yıllarda Türkiye’de yeni üniversiteler açıldı. Bu yeni akademik kadro ihtiyacı demektir. Akademik personel olarak bir üniversiteye girip, kariyerinizde istediğiniz gibi (tabi ki sizin performansınıza bağlı) yükselebilirsiniz. Hem devlet resmîyetinden uzak, sürekli gençlerle bir arada olmak, esnek çalışma saatleri vs. çok cazip sebepler olabilir. Ayrıca, hukuk mezunu olmanız, sizin hayatınıza bir hukukçu olarak devam edeceğiniz anlamına da gelmez, isterseniz 4 yıllık lisans programını bitirdikten sonra istediğiniz her alanda yüksek lisans ve doktora yapabilirsiniz.

2. BÖLÜM:

2. KARİYER PLANLAMA NASIL YAPILIR?

2.1. Kariyer Vizyonumu Nasıl Oluşturabilirim?

Gelecekte kendimizi nerede ve nasıl görmek istediğimizin ifadesi olan vizyon, bizim gaye-i hayalimizdir ve uzun vadeli bir programlamayı ifade etmektedir. Bir kariyer vizyonu oluşturulması ile geleceğe dair belirsizlikten kaynaklanan yük azalacak ve asgari bir varış noktası tespit edilecektir. Aşağıda verilen soruların cevapları kariyer vizyonunuzu belirleme noktasında size fikir verebilecektir.

- 5-10 yıl sonra nerede olmalıyım?
- Nasıl bir meslek istiyorum?
- Nasıl bir çalışma ortamında mutlu ve verimli çalışabilirim?
- Kendi ilke ve değerlerim doğrultusunda hangi mesleğe yönelmeliyim?
- Kendini geliştirme faaliyetlerini hangi platformlarda istikrarlı ve devamlı olarak sürdürebilirim?
- Kişisel-yöresel-ulusal-evrensel bakış noktalarında nasıl projeler üretebilirim?
- Ülkeme ve aileme hizmet etmek için, sahip olduğum/olacağım birikimleri en etkin hangi görevlerde kullanabilirim?

39

2.2. Kariyer Hedeflerimi Nasıl Belirleyebilirim?

Kariyer hedefleri, kariyer vizyonuna ulaşırken kontrol noktaları olarak kabul edilebilir. Daha ulaşılabilir olan hedefler, kısa ve orta vadede tamamlanabilecek ve gidilmek istenen yolda plana uygun ilerlediğiniz noktada fikir verecek ara görevlerdir. Hedefler akılcı ve gerçekçi tespit edilmelidir. Çünkü vizyona ulaşma yolculuğunda hedefler kullanılacak ve iyi tespit edilmiş hedefler amaca hizmet edecektir. Hedefleri tamamlayan birey, belirlenen durağa ulaşmış olmanın vereceği kendine güven duygusu ve ilerleme esnasındaki kişisel gelişim ile ödüllendirilecektir. Aşağıdaki örneklere bakıldığında; hedeflerin, vizyonlara göre daha ulaşılabilir ve belirgin olduğu net olarak görülmektedir.

- Yabancı dil öğrenmek
- Belirlenen okuma listesini tamamlamak

- Kişisel ve akademik gelişim için programlara katılmak
- Lisans not ortalamasını yüksek tutmak
- Lisansüstü eğitim için gerekli sınavlardan yeter not almak

2.3. Kendimi Nasıl Tanıyabilirim?

Vizyon ve hedefler belirlenirken kişi, iç dünyasına göz atmalıdır. Bu iç dönüş, aslında gelecek çizgisinin ne kadar uygun çizildiği noktasında düşünmeyi ve yapılan planlamanın gerçeklerle ne kadar örtüştüğünü sorgulamayı amaçlamaktadır. Zira tercih edilecek meslek, bireyin kişisel özellikleriyle paralellik gösterdiği ölçüde başarıya yaklaşılacaktır.

Kendini tanımak ve gözlemlemek, başka insanları incelemekten daha zordur. Bu yüzden kendi analizini yapabilmek konusunda hassasiyet göstermek gerekir. Meslek hayatında geçirilecek zaman dilimi düşünüldüğünde, kariyer planı yaparken kendini tanımanın önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

2.4. İlgili Ve Merak Duyduğum Alanları Nasıl Tespit Edebilirim?

Kendini tanımak için ilgi ve merak tespiti yapmak başlangıç için uygun bir yerdir. Zira ilgi ve merak başarı üzerinde olumlu etkileri bilinen unsurlardır. Bu sayede mesleği eğlenceli bulmak da kaçınılmaz hale gelecek ve yapılan iş aynı zamanda yaşamın getirdiği bir yük olmaktan çıkacaktır. Aşağıda verilen sorular ilgi ve merak konularında fikir verebilecek niteliktedir.

- Acaba gündeminizi oluşturan nedir?
- Neyi yapmayı seviyorsunuz?
- Hangi enstrümanlarla ve nasıl bir mekânda çalışmak sizi daha fazla mutlu edebilir?
- Hangi tür kitaplar ilginizi çekiyor?
- Yalnız mı yoksa takım halinde mi çalışmak hoşunuza gidiyor?
- İnternet kullanımınız hangi merkezlerde toplanıyor?
- Bir firmanın hangi departmanında görev almak istersiniz?

2.5. Yeteneklerimi Nasıl Keşfedebilirim?

Her insan yetenekli yaratılmıştır. Yetenekler, diğer insanlardan ayırt edilmeyi sağlayan ve hayatı kolaylaştıran hediyeler olarak düşünülebilir. Doğuştan gelen farklılıkları tespit edebilmek ve bu yetenekleri bir üst seviyeye taşıma gayreti başarı olarak geri dönecektir. Öte yandan birçok yeteneğin

geliştirilebilir olduğu hatırla tutularak, hangi konuların üzerinde durmak gerektiğini belirlemek faydalı olacaktır.

2.6. Kariyer Beklentilerim Neler?

Geleceğe dair planlama yaparken meslek hayatının nasıl getirileri olması gerektiği de bir ölçü olabilir. Kişinin, iş hayatına dair maddi bir beklentisi elbette olacaktır. Ancak tek kriter bu olmamalıdır. Kendini sürekli geliştirmek, bilgi birikimini arttırmak ve bu birikimi güncel tutmak alternatif beklentiler olarak kabul edilebilir. İş güvenliği olan bir pozisyonda çalışmak ya da içinde yaşadığı topluma hizmet etmek gibi değerler de göz önünde bulundurulabilir.

2.7. Güçlü Ve Zayıf Yönlerim Neler?

Önemli bir diğer husus olan güçlü ve zayıf olduğunuz yönlerin tespit edilmesi, kişisel gelişiminizi ve dolayısıyla kariyer planlamanızı doğrudan etkileyecektir. Güçlü yönleri ortaya çıkarabilmek veya bu yönlerin değerlendirilebileceği alanlara yönelmek, kişisel gelişiminize ve çalışma hayatınıza olumlu etkide bulunacaktır. Diğer taraftan zayıf yönleri gözlem altında tutmak, her fırsatta onları geliştirebilmeniz için zemin hazırlayacaktır. Çalışma disiplinine sahip olmak, insanlarla başarılı iletişim kurabilmek, kriz yönetimindeki manevra kabiliyeti gibi hususlar eğitim ve iş hayatınızı kolaylaştırabilecek güçlü özellikler olarak örneklendirilebilir.

41

2.8. Özgeçmişimi (Cv) Nasıl Hazırlayabilirim?

Özgeçmiş, iş görüşmesine kabul edilebilmek için işverene kendiniz hakkında kısa ve öz iş tecrübeleri ve yetenekleriniz hakkında verdiğiniz bilgilerdir. Özgeçmişte, o ana kadar yaptığınız her iş ve çalışmanız değil, sizi ön plana taşıyacak kayda değer çalışmalarınızı içerecek bilgiler yer almalıdır. Özgeçmiş, kendinizi tanıttığınız ve sizi işverene anlatan çok önemli ve verimli bir araçtır. Etkili ve doğru hazırlanmış bir özgeçmiş aracılığıyla yetkililerin sizi görmeden sizin hakkınızda bilgi sahibi olmalarını ve sizden etkilenmelerini sağlayabilirsiniz.

2.8.1. Özgeçmiş hazırlarken hangi noktalara dikkat etmeliyim?

- Özgeçmişte yer alması gereken konular; eğitim bilgileriniz, staj ve iş tecrübeleriniz, yabancı dil ve bilgisayar bilgileriniz, projeleriniz, ödülleriniz ve başarılarınız, kariyer planlamanız, ilgi alanlarınız ve referans bilgilerinizdir.
- Özgeçmiş, başvurulacak pozisyon ve alana göre yazılmalıdır. Örneğin, özel sektörde bir pozisyon için staj ve iş tecrübelerinin önemi artacaktır.

- Çeşitli kaynakları inceleyin ve size en uygun özgeçmiş formatını yazmaya çalışın.
- Uzun ve detaylı özgeçmiş her zaman kişi için dezavantajdır ve zaman kayıdır. Sizi ön plana çıkaracak özelliklerinizi düşünün ve uygun cümlelerle kendinizi ifade edin.
- Özgeçmiş formatı Word ya da PDF formatında olmalıdır.
- Özgeçmişe resmi işler için kullandığınız bir fotoğraf eklemelisiniz.
- Özgeçmişe kısa ve öz bir kapak yazısı ekleyin. Kapak yazısı aşağıda detaylı anlatılacaktır.
- Özgeçmiş İngilizce ve Türkçe olarak iki dilde hazırlamakta fayda vardır.
- Başvurduğunuz pozisyon ya da kariyer hedefinizle ilgili olmayan özelliklerinizden bahsetmeyin.

42

2.8.2.

Tipik Bir Özgeçmiş Biçimi (Formatı) Nasıl Olmalıdır?

- Özgeçmiş çok uzun olmamalıdır. 1 ya da 2 sayfa ideal olmakla beraber, genelde 1 sayfa tercih edilmektedir. Eğer 2. Sayfa kullanılacaksa, önemli bilgiler ilk sayfada yer almalıdır.
- Özgeçmiş bilgisayar ortamında hazırlanmalıdır. Word ve PDF uygun olan formatlardır.
- Özgeçmiş hazırlanırken, yazı karakteri ve punto seçimine özen gösterilmelidir. Genellikle 11-12 punto tercih edilmektedir. Times New Roman ve Arial, yazı karakteri açısından en ideal olanlardır.
- Yazım hatasına ve noktalama işaretlerine dikkat edilmelidir. Teknik terimler ve kısaltmalardan kaçınılmalıdır. “Ben” ve “biz” ifadelerinden kesinlikle uzak durulmalıdır.
- Özgeçmişte kaliteli bir fotoğraf da her zaman sizin hakkınızda ilk izlenimleri pozitifte çevirecektir.

2.9. CV ve Özgeçmiş Arasındaki Farklar Nelerdir?

Modern iş hayatında sıkça kullanılan dokümanlar olan CV ve özgeçmiş belgeleri genellikle birbiriyle karıştırılmalarına karşın aslında oldukça farklı iki dokümandır. CV biçim olarak özgeçmişten biraz farklıdır. CV maddeler halinde yazılırken özgeçmiş metin halinde yazılır. CV bugüne kadar çalıştığınız tüm işyerleri, o işyerinde çalıştığınız pozisyon, gittiğiniz tüm okullar ve tarihleri ile

başvuru yaptığınız işle ilgili veya değil tüm niteliklerinizi içeren bir dokümandır. Özgeçmiş ise CV' nin daha özet bir hali olarak kendinizle ilgili kısa bilgileri yazdığınız, ilgi alanlarınız, hobileriniz ile ilgili bilgilerin yer aldığı bir belgedir. Kısaca CV ile özgeçmiş arasındaki en belirgin fark CV'de şu ana kadar kariyerinizdeki tüm tecrübeler, eğitim gördüğünüz tüm kurumlar ve bugüne kadar aldığınız sertifika, lisans ve kurslar hakkında tüm bilgiler yer alırken özgeçmiş belgesinde sadece iş başvurusu yapacağınız kurumun ilgi duyabileceği, o işle ilgili tecrübe ve niteliklerinizin yer aldığı bilgiler bulunmaktadır. (<http://www.onikibilgi.com/ozgecmis-ve-cv-arasindaki-farklar/>)

2.10. CV Bölümleri Nelerdir?

2.10.1. İletişim Bilgileri

Bu bölümde yazılanlar, CV' nin en önemli bilgileri arasındadır. İşverenin sizinle iletişim kurabilmesi için bu bölüme önem verilmelidir. İletişim bilgileri genellikle sayfanın üst ortasına yazılır ve isim en üstte yer alır. Ulaşılabilir bir telefonun yazılması çok önemlidir. Ev ve cep telefonları mutlaka yer almalıdır. Diğer önemli bir iletişim bilgisi de mail adresidir. En uygun mail adresi isim ve soy isimden oluşur. İşverenin CV 'de yar alan irtibat bilgileri dışında size ulaşacak herhangi bir olanağa sahip olmadığını unutmayınız.

43

2.10.2. Eğitim Durumu

Lise, üniversite ve varsa yüksek lisans ve doktora çalışmalarınızı yazabilirsiniz. İlk ve ortaokulları yazmak doğru değildir. Her bir okul için giriş ve mezuniyet yılları yazılmalıdır. Okulun adı ve bulunduğu şehir de her okul başlığı altında yer alması gereken bir bilgidir. Bölümün adı, yan dal ya da çift ana dal yapılmışsa her iki bölümün adı da yer almalıdır. Eğer okul iyi bir mezuniyet ortalamasıyla bitirildiyse, not ortalaması da dikkat çeken bilgilerden olmasından dolayı not ortalamasına CV' de yer vermek faydalı olacaktır. Bunların yanı sıra katıldığınız kurs, seminer, tez ve proje, burs ya da ödülleri de yazabilirsiniz. Kurs ya da seminerin nerede ne zaman yapıldığı konusu yazılabilir.

2.10.3. İş Deneyimi

Bu alan daha çok yeni mezunların dışındaki kitleyi ilgilendirmektedir. İşveren, işe alacağı kişinin iş tecrübelerini dikkate alır ve değerlendirmesini ona göre yapar. Bu nedenle, CV' de bu tarz çalıştığınız yerleri, iş yeri adı, çalıştığınız pozisyon ve unvanınıza yer vererek belirtin. Yeni mezun adaylar, öğrencilikleri sırasında yaptıkları yarı zamanlı iş tecrübelerini CV' ye koyabilirler.

2.10.4. Yabancı dil düzeyi

Bu bölümde bildiğiniz yabancı dilleri konuşma, yazma, okuma ve dinleme alanlarında seviyenizi gösterecek verilerle ifade etmeniz gerekmektedir.

Seviye, ‘Çok iyi’, ‘iyi’, ‘orta’ ve ‘başlangıç’ olarak ifade edilebilir. Yabancı dilinizin seviyesini gösteren dil puanlarınız da CV de yer alması gereken bilgilerdendir.

2.10.5. Bilgisayar becerileri

Yabancı dil seviyenizi ifade ettiğiniz gibi CV’ ye bilgisayar teknolojisindeki yeterliliğinizi ifade edecek bilgileri de yazmalısınız. Ofis programlarının hangilerini ve ne seviyede bildiğinizi CV de bulundurmanız önemlidir.

2.10.6. İlgi alanları

Bu bölümde hobilerinizden ve yaptığınız aktivitelerden kısaca bahsedebilirsiniz. Ancak, sadece yazmış olmak amacıyla yapmadığınız aktivitelerden ve olmayan hobilerinizden bahsetmek sizi ileride muhtemel bir mülakatta zora sokabilir. Sıradan ifadelerden de kaçınmak gerekir.

2.10.7. Üye olunan Dernekler Kulüpler

Gerek üniversite döneminde gerekse de üniversite sonrasında sürdürülen kulüp ve dernek çalışmalarınızdan bahsedebilirsiniz. Başvurduğunuz pozisyonlarda kulüp ve dernek faaliyetleri işinize yarayabilir.

2.10.8. İş ve Kariyer Hedefleri

Bu alanda dikkat edilmesi gereken nokta, kariyer planlamasının çok iyi tanımlandığı ve kendi içerisinde ikilem doğurmayacak hedeflerin CV’ ye konulmasıdır. İşverene, hedeflerinizde ve geleceğe ait planlarınızda tabiri yerindeyse ayağı yere basan biri olduğunuzu göstermeniz CV’ nizi etkili hale getirecektir.

2.10.9. Referanslar

Sizin hakkınızda olumlu bilgi verecek iş dünyasında ya da kamuda isim yapmış kişileri referans bölümünde yer vermek işvereni etkileyecek önemli bir bilgidir. Bu kişileri referans olarak yazmadan önce izinlerinin alınması gerekir. Çoğu CV’ de yer alan ‘Referans istendiğinde verilecektir.’ ifadesi gereksizdir. Belirtilecek bir referans varsa yazılmalı yoksa bu alan özgeçmişte yer almamalıdır.

2.10.10. Kapak yazısı

Kapak yazısı, CV’ nin öncesinde hazırlanmış bir yazıdır ve kurumla ya da şirketle iletişime geçmekte kullanılır. Başvurulan kişi veya şirkete hitaben yazılan iş ve çalışmak istenilen pozisyon hakkında bilgiler içeren bir sayfayı geçmeyecek bir başlangıç bölümüdür. Başvurduğunuz kuruma yapacağınız katkıları ekleyebilir ve neden o kurumu tercih ettiğinizi yazabilirsiniz. Kapak yazısı becerilerinizi ayrıntılı olarak anlatacağınız bir yazı değil, özgeçmişinize yardımcı olacak beklentilerinizi ortaya koyduğunuz kapsamlı bir metindir. Her

kapak yazısı başvuru firmaya ya da kuruma göre farklı ele alınacak ve yeniden yazılacaktır. Yazım ve imla hatası olmamasına çok dikkat etmek gerekir, nitelikli işverenin ilk dikkate aldığı CV'den önce kapak yazısıdır.

2.11. Staj Nedir? Kariyerime Ne Katkısı Olacaktır?

Stajlar okul hayatı boyunca çalışma yaşamına en yakın olduğunuz dönemdir. Size mezun olduğunuzda ne gibi bir ortamda, nasıl bir pozisyonda çalışabileceğinize dair büyük fırsatlar vereceğinden iyi değerlendirilmesi yararınıza olacaktır.

Ayrıca staj sırasında edindiğiniz tecrübeler piyasada tercih sebebi olmanıza yol açar. Hatta stajınızı tamamladığınız iş yerinde ya da aynı sektörde iş bulmanız rakiplerine oranla daha yüksektir. Bu yüzden staj yeri seçimi başlı başına çok önemlidir.

Staj süreleri (4 yılda toplam 45-60 iş günü) ve dönemleri (yaz, kış) üniversiteden üniversiteye ve fakülteden fakülteye değişebilir. Staj yaptığınız süre boyunca işyerinin size ücret verip vermeyeceği de işyeri politikalarına bağlıdır. Genel olarak kısa dönem (45-60 iş günü) yapılan stajlarda ücret verilmez. Ancak stajyerler devlet tarafından stajları süresince sigorta yaptırılır.

45

Okulların öğrencilerine staj yeri ayarlama gibi bir görevi olmasa da sınırlı kontenjanlarda firmalardan talepler gelebilir. Kendi imkânlarınızla bulmanız gerektiğinde üniversitedeki hocalarınıza ya da üst dönem arkadaşlarınıza danışarak tavsiyelerinden yararlanabilirsiniz.

Türkiye'de yaz stajı yapmak için başvurular, şirketlere göre değişiklik göstermekte olup genelde her yılın şubat ve mart aylarında yapılır.

2.12. İş Arama ve İş Bulma Teknikleri Nelerdir?

Lisans eğitimi sırasında birçok öğrenci ilerde nerede çalışabileceğine dair sektörel bazda karar vermeye başlar. Türkiye'de sektörel olarak iş çeşitlerini aşağıda sıralandığı gibi 3 grupta toplayabiliriz.

2.12.1. Özel Sektör

Günümüzde gittikçe güçlenen özel sektörde yer alan işletmeler, yeni mezun olanlar için önemli bir iş kaynağı durumundadır. Özellikle kendine güvenenler için yüksek gelir elde edebilecekleri çok sayıda iş imkânı anlamına gelmektedir. Avrupa birliği ülkeleri ve diğer ülkeler de, özellikle İngilizce eğitim alanlar için fırsat olarak görülmektedir.

Özel sektördeki açık pozisyonlara kariyer web sitelerinde CV oluşturduktan sonra başvurulabilir.

Erkek adaylar için askerlikle ilişiğın bulunmaması (tamamlanması ya da muaf olunması), B sınıfı sürücü ehliyetine sahip olunması, bilgisayar bilgisinin iyi olması gibi durumlar işverenler tarafından çoğunlukla talep edildir ve tercih sebebi yapar.

Bunların dışında mesleki bilgi ve tecrübe(yıl olarak) önemlidir, bu edinimlerin bir kısmı da lisans döneminde edinilebilir.

Örnek kariyer siteleri:

- <http://www.kariyer.net/>
- <http://www.yenibiris.com/>
- <http://www.monster.com.tr/>
- <http://www.secretcv.com/>
- <http://www.globalcv.com/>

2.12.2. **Kamu Kesiminde İş Arama ve İş Bulma Teknikleri**

46

Kamu kesiminde Genel ve Teknik Hizmetler, Müfettişlik, Uzmanlık vb. gibi pozisyonlarda lisans mezunları istihdam edilir. Kurumlar (Bakanlıklar, Genel Müdürlükler, Müsteşarlıklar vb.) genel olarak ÖSYM'nin yaptığı KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı) puanı sonucunda eleman alımı yapar.

Bunun yanında birçok kurum yabancı dil bilme zorunluluğın arar ve belgelenmelidir. Bu yüzden KPDS(Kamu Personeli Dil Sınavı) ve denkliliğın kurumlarca kabul edilen diğerk yabancı dil(TOEFL, TOEIC, IELTS vb.) sınavlarına da girilmesi gerekir. (Kamuda Uzman Yardımcılığı, Müfettiş Yardımcılığı gibi kadrolara başvurularda dil seviyesi olarak C (KPDS 70 - 80) ya da B (KPDS 80 - 90) düzeyi puan istenir.)

Kurumların bir kısmı doğrudan ÖSYM üzerinden(B grubu kadrolar) tercih sistemiyle alım yapabileceğiki gibi açıktan atama yolu(A grubu kadrolar) ile kendi sınavını da yapabilirler.

A ve B grubu kadroların ne demek olduğunu açıklayacak olursak; kısacası devlet kurumları ihtiyacı olan personel sayısını ve niteliğini ÖSYM'ye iletir. Bu tür kadrolara B grubu kadrolar denir. KPSS'ye 2008, 2010, 2012 gibi çift yıllarda girmiş olan adaylar yukarıdaki bahsettiğimiz B grubu kontenjanlardan tercih yapabilir. A grubu kadro ise; bir kurum ihtiyacı olan personeli kendi web sitesinde ilan eder. Her yıl yapılan KPSS sınavına giren adaylar ilandaki diğerk şartları da sağlıyorlarsa başvurabilirler.

2.12.3. Akademik Çalışma

Akademik olarak çalışmak isteyen bireyler ÖSYM tarafından yapılan ALES(Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı) ve KPDS/ÜDS(Üniversiteler Arası Dil Sınavı) ya da denkliği YÖK tarafından kabul edilen yabancı dil sınavlarına(TOEFL, TOEIC, IELTS...) girmesi gerekir.

Akademik kadro ilanlarının belli bir zaman dilimi olmayıp ihtiyaca göre alım yapılmaktadır. Kadro ilanları için YÖK'ün web sayfası takip edilir.

Akademik yaşam Araştırma Görevliliği ile başlar. Birçok üniversite araştırma görevliliği alımı öncesinde yüksek lisans yapma şartı arayabileceği gibi bazı üniversiteler de işe başladıktan sonra da yüksek lisansa başlamaya müsaade edebilir.

Örnek kamu ilan (akademik kadrolarda dâhil) siteleri:

- <http://www.memurlar.net/>
- <http://www.yok.gov.tr/>

2.13. Kendime Nasıl İş Çevresi Edinebilirim?

47

Lisans eğitimi boyunca öğrencinin sadece yoğun bir şekilde derslere odaklanması yerine mesleki anlamda sosyal çevre oluşturmaya yönelik faaliyetlere girişmesi gerekir. Bu faaliyetler mesleki örgütler, dernekler, kulüpler yoluyla yapılabilir. Özellikle uluslararası meslek kulüpleri/dernekleri düzenli olarak her yıl kongreler, konferanslar düzenlerler. Bu sayede farklı üniversitelerden aynı meslek grubundan insanlar bir araya gelip tanışarak ortak çalışmalar ve girişimlerde bulunabilirler. Bu tanışmalar 2 ya da daha fazla öğrenci arasında olabileceği gibi şirket temsilcileri ve öğrenciler arasında da olabilir. Böylece iş çevresi edinilir.

2.14. Kariyer Planımı Gerçekleştirebilmek İçin Lisans Eğitimim boyunca Neler Yapmalıyım?

Lisans eğitiminizi daha verimli geçirebilmek için yapmanız gereken, uygulayabileceğiniz dört yıllık lisans eğitim eylem programını okuyup, kariyer planlarınızı bu plan çerçevesinde şekillendirmeniz, geleceğiniz adına önem taşımaktadır.

4 Yıl Boyunca Yapmanız gerekenler:

2.14.1. 1. Yıl Yapılacaklar

Üniversite oryantasyon programına katılmanız sizin için faydalı olacaktır. Hem üniversitenizi, fakültenizi ve bölümünüz daha iyi öğrenecek hem de diğer öğrencilerle ilk tanışma fırsatını yakalayacaksınız. Üniversitenizin

sunacağı tüm olanaklardan tam olarak faydalanabilmeniz için, bu toplantıda verilen bilgileri dikkatle dinlemelisiniz. Eğer katılmadıysanız, katılan arkadaşlarınızdan veya danışman hocanızdan bu bilgileri öğrenmelisiniz.

Lisans öğretimi boyunca geçerli olacak bu kuralı ilk sınıftan itibaren dikkatlice uygulamalısınız. Derslere katılım, ders içerisinde ciddiye başarınızın anahtarı olacaktır. Bu sebeple her derse aynı önemi göstermeli, sınıf içerisinde katılımcı olmalı, derste verilen ödevleri projeleri zamanında yapmalı ve ders tekrarı konusunda hassas davranmalısınız. Özellikle ilk yıl sizin için adaptasyon yılı olacağından, ilk yıl kuracağınız ders çalışma disiplini, diğer yıllardaki başarınızın temelini oluşturacaktır.

Üniversitedeki ilk seneniz olmasından dolayı, size genellikle temel derslerden oluşan bir program sunulacaktır. Bunlar ileride çok faydalanacağınız dersler olduğundan dolayı, ilk sene verilecek dersleri tam anlayarak geçmeniz gerekmektedir.

Bilgisayar kullanımı hayatımızın vazgeçilmezi olduğundan, ilk sene verilecek olan bilgisayar kullanımı dersiniz ayrı bir önem arz etmektedir. Derste öğreneceğiniz MsOffice programları, hem dört yıllık eğitim hayatınızda hem de lisans sonrasında sizin için önemlidir. Bu derste öğrendiklerinizi, diğer derslerde ve ders dışı aktivitelerde kullanarak pekiştirmelisiniz. Boş vakitlerinizde bilgisayar kullanırken Word, Excel, İnternet veya Power Point gibi sık sık kullanabileceğiniz ofis programları kullanım düzeyinizi geliştirmek için çaba harcamalısınız.

Her ne kadar daha yolun başında olsanız da, ilk yıldan itibaren gelecek adına ideallerinizi belirlemelisiniz. Hangi sektörde çalışmak sizi mutlu edecek, hangi pozisyonlar ve nasıl çalışma ortamları size daha uygun olacaktır şeklinde soruları kendinize sormaya başlamalısınız.

Lisans eğitimi boyunca ihmal etmemeniz gereken bir başka konu ise sosyal aktivitelerdir. Her ne kadar not ortalaması sizin için ilk sırada önemli olsa da, ders dışında katılacağınız aktivitelerle kendinizi geliştirebilir, hem akademik hem de psikolojik olarak daha olgun bireyler haline gelebilirsiniz. İlk seneden itibaren ilgilendiğiniz kulüplere üye olmalı, bölümünüzle ilgili üniversite içerisinde ve dışarısında düzenlenen konferans, panel, seminer gibi aktivitelerle katılmalısınız. Bunların dışında kendinizi geliştirecek, sosyal faaliyetlerden kaçınmamalısınız. Spor, müzik, tiyatro gibi aktiviteler, bölümünüzün veya üniversitenizin düzenleyeceği gezi ve programlara katılmak sizi hem daha sosyal hem de daha özgür bireyler haline getirecektir. Unutmayınız, ileride iş hayatına atıldığınızda, sosyal yönünüz sizin çok işinize yarayacaktır.

Eğer eğitim almak için Ankara'ya başka bir şehirden geldiyse, öncelikli şehri keşfetmelisiniz. Boş zamanlarınızda, arkadaşlarınız ile birlikte Ankara'yı öğrenmeye çalışın. Başkentte okumanın ayrıcalıklarından faydalanabilmeniz için, öncelikle avantajlarını öğrenmelisiniz.

2.14.2. 2. Yıl Yapılacaklar

Lisans eğitimi tamamladıktan sonra, iş hayatına mı yoksa lisansüstü eğitime mi devam etmeniz gerektiği konusunda karar vermeniz gerekmektedir. Vereceğiniz karara göre, seçmeli derslerinizi şekillendirir, kendinizi hangi yönde geliştirmek isterseniz o konuda çalışmalar yapabilirsiniz.

Eğer lisans sonrası iş hayatına atılmayı düşünüyorsanız, size cazip gelecek, sıkılmadan çalışabileceğinizi düşündüğünüz iş aşanları ve meslekler hakkında detaylı araştırmalara başlayabilirsiniz.

Üniversiteniz tarafından veya öğrenci kulüpleri tarafından organize edilen aktivitelere katılmaya özen gösteriniz. Bu tarz aktiviteler, derslerin verdiği yorgunluğu atmanızda size çok yardımcı olacaktır.

Lisans sonrasında yapacaklarınızı düşünüp, bu konularda kendinizi geliştirme başlmalısınız. Bilgisayar, İngilizce, ikinci yabancı dil veya mesleki donanımınız için gerekli kurslar, programları takip ederek bu hedeflerinizi geliştirebilirsiniz.

49

Bölümdeki veya fakültenizdeki arkadaşlarınızla zaman geçirip, birbiriniz ile hedefleriniz konusunda konuşmayı ihmal etmeyiniz. Belki sizin düşünemediğiniz ama ilginizi çekecek bir takım planları arkadaşlarınızın hedeflerini görerek kendi hedefiniz haline getirebilirsiniz.

Eğer sizden önceki mezunlara ulaşabiliyorsanız mutlaka onlarla irtibat kurmanın yollarını araştırın.

Bölümünüzdeki öğretim üyeleri ile aranızdaki diyalogları geliştirmelisiniz. Ortak projeler, araştırmalar yapabilir veya bu konuda hocalarınızdan fikir isteyebilirsiniz. Unutmayınız, gelecek planlarınız ne olursa olsun, grup çalışmasına adapte olmayı öğrenmek her zaman işinize yarayacaktır. Özellikle lisansüstü eğitime devam edecekseniz, araştırma projelerinde kendinize yer bulmanız, gelecek planlarınız için referanslar oluşturmamızda faydalı olacaktır.

2.14.3. 3. Yıl Yapılacaklar

Kariyer planlarınızı uygulamaya başlamak için uygun bir yıl. Bu sebepten, kariyer hedefleriniz le ilgili araştırmalar yapmalı, gerekli gördüğünüz kişilerle bağlantılar kurmaya çalışmalı, danışmanlarınızdan destek isteyebilirsiniz.

Alanınızla ilgili güncel konuları, gelişmeleri takip edebilmek için, uygun olduğunu düşündüğünüz, derneklere ve profesyonel organizasyonlara üye olabilir, buralarda yapılan aktiviteler katılabilirsiniz.

Hedefiniz lisans sonrası eğitime devam etmekse, öncelikle genel not ortalamanızı, özelliklede yüksek lisansta çalışacağınız konuya yönelik derslerin notlarını yükseltmeye çalışmalısınız. Lisans sonrası eğitim için gerekli diğer sınavlara katılmaya başlayabilir, sizi hedeflerinize taşıyacak üniversiteleri, programları araştırmaya başlayabilirsiniz.

Liderlik vasıflarınızı geliştirmeye özen göstermeli, bunu yapabilmek için, dernekler, öğrenci kulüpleri veya organizasyonlarda yönetici konumunda roller alabilir, üniversite dışı programlar, çeşitli organizasyonlar ve yarışmalar düzenleyebilirsiniz.

Çalışmayı planladığınız sektörden önemli kişilerle tanışmaya çalışmalı, size referans olabilecek kişilerle iletişiminizi geliştirmelisiniz.

50

Bölümünüzdeki akademisyenler ile ortak araştırma projelerine katılmak için fikirler oluşturabilir veya mevcut projelerde rol almak için, öğretim üyeleri ile irtibata geçebilirsiniz. Proje bulmazsanız, derslerde verilen ödevlere daha akademik yaklaşabilir, araştırma metotlarından faydalanıp, yapmış olduğunuz literatür taramalarındaki eserlere ulaşmaya gayret gösterebilirsiniz. Özellikle yüksek lisans hedefiniz varsa, bu tarz çalışmalar ileride sık sık karışılacağınız durumlar olacağından şimdiden kendinizi alıştırmış olursunuz.[]

Yapmış olduğunuz çalışmaları, çeşitli dergi, öğrenci kongreleri gibi yerlerde yayınlamak için çaba harcamalısınız. Her yapmış olduğunuz çalışma değerlidir fakat hepsinin yayınlanabilmesi mümkün olmayabilir. Bu sebepten bir danışman ile çalışmak, yayın yapabilecek kalitede ürün çıkarabilmeniz için faydalı olacaktır. Yapacağınız her yayın, sunu veya bildiri, özgeçmişinizde önemli bir yer alacaktır. Özellikle son sınıfa geldiğinizde, özgeçmişinizin dolu olmasını istiyorsanız, fırsatınız varken boş durmamanız gerekir.[]

Özgeçmişinizde yazabileceğiniz bir başka aktivitede, profesyonel hayatta elde ettiğiniz tecrübeler olacaktır. Bunların başında yapmış olduğunuz stajlar gelir. Lisans eğitiminde belirli bir iş tecrübesine sahip olmanız, mezuniyet sonrasında kaliteli pozisyonlarda iş bulmanızda çok faydalı olacaktır.

Lisans sonrası eğitiminize yurtdışında devam etmeyi hedefliyorsanız, yapmanız gereken işleri ertelememelisiniz. Özellikle bazı ülkelerde başvurular çok erken başlamaktadır. Başvuru için sizden istenebilecek sınavların sonuçları elinizde olmadığı takdirde, başvurularınız geçersiz olacağından, bu sınavlara zamanında başvuru yapmalısınız. GRE, GMAT, TOEFL, TOEIC, IELTS gibi sınavların başvurularını kaçırmamanız gerekir. Bu sınavlara özel hazırlık

yapmanız gerekebilir, bu sebepten ötürü, hazırlıklarınızı ve başvurularınızı yapmak için en uygun yıl, üçüncü sınıftır.

2.14.4. 4. Yıl Yapılacaklar

Lisans eğitiminiz sonuna geldiğiniz için, kariyer planlarınızı aktif olarak uygulamanız gerekir. Öncelikli olarak yapmanız gereken, kendinizi hedeflerinize hazırlayacak eğitim, kongre, seminer gibi organizasyonlara katılın. Bu programların duyurularını takip edebilmeniz için gerekli bağlantıları, üyelikleri, e-posta gruplarını takip etmelisiniz.

Kariyer planlamasının temel ayaklarından bir tanesi de, lisans eğitimi boyunca aldığınız notların yüksekliğidir. Başarısız bir öğrenci, gerek iş piyasasında gerekse lisansüstü eğitim kabulünde muhataplarını etkilemekte çok sıkıntı çekecektir. Bu sebeple, lisans sonuna kadar genel not ortalamanızı maksimum yükseklikte tutmanız ilerideki kariyeriniz için en önemli koşuldur. Özellikle de yüksek lisansa devam etmeyi planlıyorsanız, son iki sene not ortalamanız diğer başvuracakların üzerinde olmalıdır. Dörtlük sistemde üç ve üçün üzerindeki ortalamalar sizin başarılı bir akademik geçmişinizin olduğunun göstergesidir.

51

Son sene alacağınız seçmeli derslerde hassas davranmalısınız. Çalışmayı planladığınız sektörde veya yapmayı düşündüğünüz yüksek lisans alanında alacağınız dersler ileride daha rahat etmenizi sağlayacaktır.

Eğer iş piyasasına girmeyi düşünüyorsanız, hangi sektörlerin size daha uygun olduğunu belirlemiş olmanız gerekir. Uygunluk noktasında, çalışmayı düşündüğünüz sektörün size hitap etmesi, çalışma koşullarının rahatlığı veya size uygunluğu, alacağınız ücretlerin sizi tatmin edip edemeyeceği konularında iyice düşünmelisiniz. İstemediğiniz ama yüksek ücretli bir iş, çalışma hayatınızda verim düşüklüğüne, özel hayatınızda bıkkınlığa sebep olacağından, öncelikli kriteriniz seveceğiniz bir meslekten yana olmalıdır. İş hayatında başarılı olmanız, işinizi sevmenizden geçer. Başarılı olduğunuz takdirde de sizi memnun edecek ücretlere ulaşmanız imkânsız değildir.

Eğer yüksek lisans yapmayı düşünüyorsanız, niçin böyle bir hedefiniz olduğunu net bir şekilde belirlemelisiniz. Askerlikten muaf olmak, henüz iş piyasasına girmeye cesaretinizin olmaması, çalışmaktan kaçınmak, lisansüstü eğitim için gerekli motivasyonları size veremeyecektir. Yüksek lisans zorlu bir eğitim dönemidir. Bu yüzden seçmeden önce kendinizi iyi motive etmeniz gerekir. Gerçekten araştırma yapmayı, kendinizi geliştirmeyi, belirli alanlarda uzmanlaşmayı hedeflemişseniz, size en uygun yüksek lisans programını seçmeniz gerekir.

Size uygun programı seçmeniz için gerekli araştırma yapmalısınız. Hangi üniversitelerin hangi yüksek lisans programları olduğunu detaylı olarak araştırmalı, başvuruda gerekecek belgeleri toplamaya başlamalısınız. Bu belgeleri tahmin ettiğinizden daha uzun zamanda elde edeceğinizi unutmayınız. Özellikle geçmeniz gereken sınavları düşünerek hareket etmelisiniz.

2.15. Kariyer Planımda Akademik Kariyer Yapmak Varsa Ne Yapmalıyım?

Lisansüstü eğitim almak her ne kadar bize akademik kariyerin ilk basamağı gibi görünse de, yüksek lisans sonrasında iş piyasasına girmek her zaman mümkündür. Hatta günümüzde, lisans eğitimi tamamlamış olmak, iyi bir işe başvurmak için yeterli bir kriter olmayabilir. Birçok iş yeri, özellikle yüksek pozisyonlardaki işler için, yüksek lisans mezunu aramaktadır. Bu sebepten ötürü, lisans eğitiminin devamı niteliğindeki yüksek lisans, hem akademik kariyer için hem de iş dünyasına girebilmek için prestijli bir yol çizer. □

52

Eğitiminizi bir üst seviyeye çıkarmak için birçok nedeniniz olabilir. Belirli bir ilgi alanınızda uzmanlaşma ve daha çok bilgiye sahip olma isteği, kariyer fırsatlarınızı genişletme isteği veya çalışmayı düşündüğünüz sektörde daha iyi bir pozisyonda iş bulabilme düşüncesi, lisansüstü eğitime devam etmenizin gerekli olduğunu düşündürecek bazı sebepler olabilir. Bu listeyi daha uzatmak sizin elinizdedir. Peki, yüksek lisans yapmak isteyen bir öğrenci neler yapmalıdır? Hangi aşamaları geçmeli, nasıl bir motivasyona sahip olmalıdır?□

Lisansüstü eğitime devam etmeniz için gerekli koşulları sağlam bir lisans eğitimi tamamlamaktan geçmektedir. Başarılı bir lisansüstü öğrencisi olmanız için gerekli bazı özellikler şunlardır:

- Eleştirel Düşünme
- Analitik Yetenekler
- Araştırma Yetenekleri
- Yazılı İletişim
- Sözlü İletişim
- Zaman Yönetimi
- Bireysel Motivasyon
- Öz Disiplin

2.15.1. Akademik dereceler

- M.S. = Master of Science (Master Programı – Fen Bilimleri)

- M.A. = Master of Arts (Master Programı – Sosyal Bilimler)
- M.B.A. = Master of Business Administration (İşletme Master Programı)
- Ph.D = Doctor of Philosophy (Doktora Programı)

2.15.2. Lisansüstü Eğitim Programı Seçerken Göz Önünde Tutulması Gereken On Kriter

- Kariyer alanınızla ve hedeflerinizle ortak bir program
- Seçtiğiniz programın, bölümün ve fakültenin gücü ve kalitesi
- Akademik personel – öğrenci oranı
- Programın ücreti
- Staj veya alan içi çalışma fırsatları
- Fakültenin teknik donanımı, laboratuvar imkânları, kütüphane yeterliliği
- Finansal destek imkânları
- Program mezunlarının kariyerleri
- Program sonrasında karşınıza çıkacak fırsatları değerlendirmek için mezunlarla iletişim kurma kolaylığı

53

2.15.3. Motivasyon Mektubu Hazırlama

Herhangi bir lisansüstü programa başvurmanız için gerekli olan belgelerin başında, başvuracağınız programı neden seçtiğinizi, o programa yönelik motivasyonunuzu gösteren Motivasyon Mektubu – (Personal Statement) hazırlamanız gerekmektedir. Lisansüstü program koordinatörleri, sizden motivasyon mektubunuzda daha önce yapmış olduğunuz eğitiminizi, tecrübelerinizi, gelecekteki kariyer hedeflerinizi ve başvurduğunuz programı yapabilecek kalite, kapasite ve motivasyona sahip olup olmadığınızı görmek isterler. Bu sebepten dolayı, motivasyon mektubu yazarken aklınızdan çıkarmamanız gereken unsurlar şunlardır:

- Mektubunuza, okuyacak kişinin dikkatini çekecek ifadeler ile başlamanız gerekir.
- Mektubunuzu kişisel bilgileriniz ile hazırlamanız önemlidir. Aynı bilgileri tekrarlamaktan kaçınmalısınız. Mektubunuza, okuyacak kişilerin, sizin düşüncenizi, hedeflerinizi ve ilgilerinizi anlayacak şekilde yazmalısınız.

- Niçin bu programı seçtiğinizi ve motivasyonlarınızı sade ve anlaşılır bir şekilde izah etmelisiniz. Program koordinatörü, sizin bu programı gerçekten istediğinizi ve program sonunda alacağınız diplomanın sizin kariyer planlarınız ile birebir örtüştüğüne inanmalıdır.
- Düzgün ve kurallara uygun bir mektup yazdığınızı kontrol etmelisiniz. Yazdığınız bu metinle, program koordinatörü sizin yazı yazabilme kapasitenizi de ölçecektir. Bu yüzden düşüncelerinizi düzgün bir dille, tekrarlardan kaçınarak yazmalısınız.

2.15.4. Yurtiçinde Lisansüstü Eğitim İçin Aranılan Nitelikler ve Başvuru Süreci

2.15.4.1 Genel Not Ortalaması (GNO – GPA)

Okuduğunuz bölüme göre not ortalamalarında değişiklikler görülmektedir. Başarılı olup olmadığınızı anlamak için yapabileceğiniz en iyi yöntem, kendi bölümünüzün not ortalaması ile kendi not ortalamanızı kıyaslamak olacaktır. Eğer ortalamanız sizi bölüm içerisinde ilk sıralara taşıyabiliyorsa başarılı sayılabilirsiniz. Yalnız bu durum kişisel olarak başarılı olduğunuzu gösterse de, yüksek lisans başvurularında genellikle 2.70 ve üzeri notlar başarılı sayılmaktadır. Eğer ortalamanız 3'ün üzerinde ise, birçok yüksek lisans programına başvurabilirsiniz demektir.

2.15.4.2 ALES Skorunuz

Akademik Lisansüstü Eğitim Sınavı (ALES) her yıl bahar ve güz dönemlerinde olmak üzere, ÖSYM tarafından yapılan bir sınavdır. Başvuru tarihleri, sınav tarihleri ÖSYM sitesinden takip edilmelidir. Her üniversite, yüksek lisans programlarına öğrenci alırken belirli bir ALES başarısı bekler. Üniversitelerin kendi belirleyeceği bir kriter olduğundan farklılık göstermektedir. 100 puan üzerinden değerlendirilen ALES sınavından alacağınız yüksek puanlar sizi istediğiniz yüksek lisansa daha çok yaklaştıracaktır. Bu sebeple, ALES 'e hazırlanırken, hedeflerinizi 100 puan almak olarak belirlemelisiniz.]]

2.15.4.3 Yabancı Dil

Her üniversitenin aradığı İngilizce seviyesi farklı olabilir. Fakat tüm üniversitelerde ortak kullanılabileceğiniz İngilizce yeterlilik testleri mevcuttur. ÜDS, KPDS, TOEFL, TOEIC veya IELTS gibi testlerden alacağınız yüksek puanlar sizi diğer başvuranlardan ayıracı özellik gösterecektir. Unutmayınız, bu testlere özel çalışma gerekebilmektedir. Bu yüzden, testlere girmeden önce mutlaka kendinizi sınavı, ona göre çalışma temponuzu ayarlamalısınız. ÜDS ve KPDS sınavları ÖSYM tarafından gerçekleştirilmekte, yılda iki kere yapılmaktadır. Başvuru tarihleri ve sınav tarihlerini ÖSYM'nin web sitesinden takip etmek

gerekmektedir. Diğer sınavlar için, www.ets.org ve www.ielts.org siteleri incelenmelidir.

2.15.4.4 Öğretim Üyeleri ile İletişim

Hem lisans eğitiminiz boyunca tanıştığınız öğretim üyeleri hem de yapmayı planladığınız yüksek lisans programının öğretim üyeleri ile iletişime geçmek önemlidir. Başvuru sırasında size referans olacak öğretim üyeleri gerekmektedir. Bu nedenle, ikili diyaloglarınızı sağlam kurmalı, çevrenizdeki akademisyenlere kendinizi tanıtmalısınız. Onlardan alacağınız referans mektupları, yüksek lisans başvurunuzda, program koordinatörlerini en iyi etkileme yoludur. Birçok yüksek lisans programı, başvuruda en az iki referans mektubu isteyecektir. Başvuru tarihine yetişebilmesi için ve reddedilmemek için bu mektupları yazacak öğretim üyelerine en az bir ay öncesinden başvurmalısınız.

2.15.4.5 Katıldığınız Araştırmalar, Bilimsel Organizasyonlar ve Kongreler

Lisans eğitiminde yapmış olduğunuz başarılı çalışmalarınızı yüksek lisans başvurularında kullanabilirsiniz. Özellikle araştırma projeleri sizin gelecek vadeden araştırmacı akademisyen yönünüzü gösterecektir. Bilimsel Organizasyonlar ve Kongrelerde yapmış olduğunuz sunumlar, bildiriler veya katılım sertifikaları, birçok adaya karşı sizi avantajlı konuma sokacaktır.

55

2.15.4.6 Bilim Sınavı

Yüksek lisans başvurularında, bazı üniversiteler bilim sınavı yapmaktadır. Bu sınavda, lisans eğitiminde aldığınız derslerin hepsinden sorumlu olacağınızı unutmayınız. Sınav yazılı olarak yapılmakta ve sizin hem akademik bilginiz hem de yazım kapasiteniz incelenmektedir. Başarılı olmanız için; lisans eğitiminde aldığınız dersleri genel olarak gözden geçirmeli, almadığınız veya aldığınız halde başarılı olmadığınız temel alan derslerine hazırlık yapmalısınız.

2.15.4.7 Mülakatlar

Hem bilim sınavı uygulayan üniversitelerde hem de diğerlerinde, başvuru sırasında mülakat yapılmaktadır. Bilim sınavından başarılı olan öğrenciler mülakata çağırılacak, sınav yapmayan üniversitelerde ise, eksiksiz dosya teslim eden her öğrenci mülakata davet edilecektir. Mülakatlar da en az bilim sınavı kadar önemlidir. Bu nedenle, mülakat sırasında olumlu izlenim bırakmanız için, kendinize olan güveninizi, programa olan motivasyonunuzu en iyi şekilde yansıtmamız gerekmektedir. Görüşme boyunca birtakım sorulara yanıt veremeyebilirsiniz. Bu durum sizin moralinizi bozmamalı, aynı özgüvenle mülakata devam etmelisiniz.

Bilgileriniz sınındığı gibi, niçin bu yüksek lisans programını seçtiğiniz, hangi alanlarda çalışmak istediğiniz, hangi hocalarla ortak çalışma yapmayı düşündüğünüz gibi sorularla da karşılaşacaksınız. Bu sorulara önceden hazırlık yapmalı, mülakat esnasında kararlılığınızı yansıtmalısınız. Size sorulacak soruların tek bir yanıtı olmayabilir. Size en doğru gelen cevabı seçmeli ve mülakat boyunca tutarlı davranmalısınız. Mülakat başında takındığınız tavır, mülakat sonuna kadar devam ettirmelisiniz. Karşınızdakileri hem bilginizle, hem de kararlılığınızla ve karakterinizle etkilemelisiniz. Bazı sorulan sorular çok özel konuları içerebilir. Bu tarz sorulara cevap vermek zorunda değilsiniz. Kibar bir şekilde cevaplamak istemediğinizi belirtebilirsiniz. □

Mülakatlar genelde randevu şeklinde yapılmaz, yani size tam saat verilmeyebilir. Tüm gün üniversitede beklemek zorunda kalabilir ve diğer adaylardan etkilenebilirsiniz. Bu sebeple diğer adayların size negatif etki yapmalarına izin vermemelisiniz. Ayrıca görüşme odası dışında beklerken yaptığınız hareketlerden dolayı mülakat yapan öğretim üyelerini pozitif veya negatif olarak etkileyebileceğinizi unutmayınız. Dışarıda yüksek sesle konuşmak, çok beklemekten dolayı şikâyetçi olmanız, sıranızı kaçırmamız gibi durumlar, mülakata başlamadan size eksi puanlar getirebilir. Dikkatli olmalısınız.□

56

2.15.5. Yurtdışı Yüksek Lisans Eğitimi İçin Gerekli Nitelikler ve Başvuru Süreci

Yüksek lisans eğitiminizi yurtdışında devam etmeyi planlıyorsanız, lisans üçüncü sınıfı bitirdiğiniz yaz dönemi başında hazırlıklara başlamalısınız. Yapmanız gerekenler aşağıdaki gibidir:

Haziran-Temmuz: Yaz tatilinizi yüksek lisans başvurusunda istenilecek sınavlara hazırlanarak geçirmeniz gerekebilir. Kendinizi bu sınavlara hazır hissetmiyorsanız, GRE genel (ya da sizden istenilen GRE alan testi) ve TOEFL, TOEİC veya IELTS gibi İngilizce yeterlilik sınavlarına hazırlanabilirsiniz. Özellikle GRE sınavları önceden hazırlık gerektiren sınavlardır. Bunlara daha büyük bir önem vermelisiniz.

Ağustos: Başvuru yapmayı planladığınız okulları araştırmaya başlayabilirsiniz. Özellikle bazı okullara, çok erken başvuru gerekebilir. Bu sebeple Ağustos ayına kadar beklemeden araştırmalarınızı yapabilirsiniz. Ancak doğru okulu seçmek tahmin ettiğinizden daha zor bir iştir. O yüzden araştırma yaparken size en uygun yeri bulmaya çalışmalısınız.

Eylül: GRE, TOEFL gibi uluslararası sınavların sonuçları bir iki ayı bulacağından, Eylül ayında bu sınavlara girmeniz gerekebilir. Ancak yeterli çalışmayı yapmadan girmemelisiniz. Her ne kadar kendinizi hazır hissetseniz de, en azından sınavın şeklini öğrenmek için deneme sınavları çözmeniz faydalı

olacaktır. Çok iyi derecede İngilizce bildiğinizi düşünüseniz de TOEFL sistemini bilmeden gireceğiniz bir yeterlilik sınavından çok yüksek puan alamayabilirsiniz.

Ekim: Başvuru süreçleri yakın bir tarihte başlayacağı için, gereken formları, belgeleri hazırlamanız gerekmektedir. Özellikle hocalarınızdan alacağınız referans mektupları, sizi istediğiniz yüksek lisans programına daha çok yaklaştıracaktır. Bu yüzden alanında akademik çalışmalarıyla tanınmış, sizi yakından tanıyıp, referans olabilecek hocalarınızdan referans mektupları talep etmelisiniz. Her ne kadar iki referans mektubu yeterlide olsa, siz ikiden fazla hocanızı, referans mektubu talep edecekleriniz listesine yazmalısınız. Ayrıca Ekim ayında CV ve niyet mektubunuzu hazırlamalı, transkriptlerinizi almalısınız.

Kasım: Başvuracağınız üniversitelerin listesini hazırlamalı, başvuru için gerekli ücretleri ödemek için çek hazırlatmalı, gerekli tüm belgeleri tamamlamalısınız. Hala GRE, TOEFL vs. sınavlara girmediykseniz, bir an önce bu testleri geçmeniz gerekmektedir.

Aralık: Başvuru dosyanızı son kez kontrol edip, başvuru tarihinin bitişinden en az üç hafta önce postaya vermeniz gereklidir. Bazı üniversitelerin başvuru tarihleri daha erken olabileceği için başvuru yapmak için Aralık ayını beklemek zorunda değilsiniz. Bazı üniversiteler ise on-line başvuru kabul ettiği için, belgelerinizi elektronik ortamda da hazırlamanız ve bu üniversitelere başvurularınızı internet üzerinden yapmanız gerekmektedir.

2.15.6. MBA Programları

MBA (Master of Business Administration-İşletme Yönetimi Mastırı), lisans sonrası yönetici olarak kendini geliştirmek isteyen adaylara yönelik bir programdır. 120 ülkede ve 2400 eğitim kurumunda uygulanan MBA programları aşağıda belirtilen program türleri çerçevesinde verilmektedir.

2 yıllık full time MBA: MBA programları içinde en yaygın olan bu program ABD ve Avrupa ülkelerinde, Ekim-Haziran ayları arasında yılda 2 veya 3 sömestr sistemiyle 24 ay boyunca proje çalışmalarıyla yürütülen programlardır.

1 yıllık full-time MBA: Genellikle bir akademik yılda (10 veya 18 ay arasında) tamamlanan yoğun programlardır.

Part- time MBA: Okulun kendi kriterlerine göre tespit ettiği, 2 ile 8 yıl arasında tamamlanabilen ve iş hayatıyla sürdürülebilir programlardır.

Açık veya Uzaktan Eğitim Yoluyla MBA: Avrupa ülkelerinde, özellikle İngiltere’de iletişim araçları yoluyla, yaz okulları desteğiyle yürütülen programlardır.

Modüler MBA: Avrupa ve ABD’de, herhangi bir şirkette belli periyotlarla, uygulamalı ve teorik çalışmaların birleştirilmesiyle MBA’ın tüm akademik içeriğini kapsayacak şekilde yürütülen programlardır.

Şirket/Konsorsiyum MBA: Okulla şirket ya da iş topluluğu arasında belli proje çalışmaları üzerinde yoğunlaştırılmış olarak yürütülen programlardır.

2.15.6.1 *Uluslararası sıralamalarda önde bulunan işletme okullarından başlıcaları*

- ABD: Harvard Business School, Stanford University, Colombia University, MIT Sloan School of Management, University of Pennsylvania, University of California-Berkeley HSB, University of San Diego SBA.
- İngiltere: University of London, London Business School, University of Manchester – Business School, London School of Business, Oxford Brookes University.
- Avrupa genelinde: Erasmus University, Copenhagen Business School, Paris HEC MBA Program.
- Kanada: McGill University, University of Calgary, University of Alberta, Concordia University.
- Uzakdoğu: Hong Kong University, Fudan University, International University of Japan.
- Avustralya: Melbourne Business School, RMIT Business

2.15.6.2 *Faydalı Linkler*

Yurtdışına Başvuru Sırasında Yararlanabileceğiniz Web Siteleri

- <http://www.petersons.com>
- <http://www.gradschools.com>
- <http://www.usnews.com>
- <http://www.mezun.com>
- British Council Türkiye: <http://www.britishcouncil.org.tr>
- Yurtdışı Eğitim ile ilgili Siteler: <http://www.intstudy.com/>
- Almanya’da Eğitim: <http://www.daad-istanbul.com>
- Amerika’da Eğitim: <http://www.educationusa.state.gov>

- Avustralya'da Eğitim: <http://www.egitimplus.com>
- Fransa'da Eğitim: <http://www.campusfrance.org>
- İngiltere'de Eğitim: <http://www.i-uk.com>
- Kanada'da Eğitim: <http://www.studyincanada.ca/turkey>
- Yeni Zelanda'da Eğitim:
<http://www.newzealandeducated.com/>